

HET GEBRUIK VAN MACHINE TRANSLATION IN HET ALGEMEEN SECUNDAIR ONDERWIJS IN VLAANDEREN

EEN SURVEYONDERZOEK NAAR DE VISIE VAN LERAREN
MODERNE VREEMDE TALEN IN DE TWEEDE EN DERDE GRAAD

Aantal woorden: 8424

Taike Vanhooren

Studentennummer: 01906080

Promotor(en): Prof. dr. Lieve Macken, Margot Fonteyne

Verkorte Educatieve Masterproef (9SP) voorgelegd tot het behalen van de graad van
de Educatieve Master in de Talen, Frans-Spaans

Academiejaar: 2021 – 2022, Educatieve Masteropleiding

VOORWOORD

In het bijzonder wil ik mijn beide promotoren, Prof. dr. Lieve Macken en Margot Fonteyne, van harte bedanken. Dankzij hun voorstel voor dit onderzoeksthema, kreeg ik de kans om dit interessante onderzoek te voeren tijdens mijn verkorte educatieve master. Ik wil hen bedanken voor de vele praktische en inhoudelijke tips, voor de verschillende videocalls en voor hun goede raad en moed. Zij zorgden ervoor dat ik dit onderzoek met veel genoegen en enthousiasme volbracht heb.

Daarnaast wil ik ook mijn vriend Jarne bedanken om mij bij te staan waar nodig. Ik kon altijd op hem rekenen, van het opstellen van de lay-out, tot het helpen ontwerpen van grafieken en draaitabellen, tot het nalezen van mijn masterproef. Tot slot wil ik ook graag mijn vriendinnen en ouders bedanken voor de vele steun en de nodige afleiding tussendoor.

Met deze scriptie sluit ik mijn drie jaren als student aan de Universiteit Gent af. Vol enthousiasme sta ik vanaf september zelf als leerkracht voor de klas. In mijn toekomstige carrière wil ik MT-tools op een zo succesvolle manier integreren in mijn lessen en daarbij zal ik zeker en vast dit onderzoek in mijn achterhoofd meedragen.

ABSTRACT

Sinds 2016 is de kwaliteit van vertalingen gegenereerd door automatische vertaalsystemen enorm verbeterd en daarnaast verwijzen ook verschillende onderwijskoepels in hun leerplannen naar het gebruik van deze tools. De vele recente onderzoeken omtrent MT-gebruik in de klas, tonen aan dat er de laatste jaren steeds meer aandacht wordt gegeven aan de integratie van deze tools in het onderwijs. Sommige onderzoeken vergelijken de visie van leraren met die van leerlingen, terwijl andere uitsluitend de visie van leraren bespreken. In dit onderzoek wordt ook enkel gefocust op de visie van leraren die moderne vreemde talen onderwijzen.

Aan de hand van een enquête werd de visie van leraren, die lesgeven in de tweede of derde graad van het Algemeen Secundair Onderwijs, bevroegd. Daarbij werd enerzijds gepeild naar hun persoonlijk MT-gebruik en anderzijds naar hun beleid omtrent MT-gebruik door leerlingen in de les, voor huistaken en voor toetsen en examens. Daarnaast werd ook nagegaan welke factoren de aanvaardbaarheid van MT volgens de deelnemers kunnen beïnvloeden en welke de voor- en nadelen van MT zijn. Tot slot werd ook de kennis en interesse van de leraren in (de werking van) MT-tools bevroegd.

Uit dit onderzoek blijkt dat leerkrachten over het algemeen zowel voor- als nadelen zien in MT-gebruik door leerlingen. Het beleid omtrent MT-gebruik in de les en voor huistaken is echter verdeeld. Sommigen laten het altijd toe, terwijl anderen het slechts soms toelaten. MT-gebruik tijdens toetsen en examens wordt over het algemeen echter niet toegelaten. Daarnaast blijkt de vaardigheid die getest wordt, de belangrijkste bepalende factor te zijn om MT-gebruik al dan niet toe te staan. Tot slot geven bijna alle leraren aan de werking van MT deels tot volledig te begrijpen en daarbij is de meerderheid ook nog bereid om bij te leren over de werking van deze tools.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	I
Abstract.....	III
Inhoudsopgave	IV
Inleiding	5
1 Literatuurstudie	7
2 Methodologie	12
3 Resultaten	15
3.1 Lerarenprofiel	15
3.2 MT-gebruik en -beleid	19
3.3 Aanvaardbaarheid van Machine Translation (MT)	30
3.4 Voor- en nadelen van Machine Translation (MT)	36
3.5 Interesse in MT.....	42
4 Discussie	46
Conclusie	49
Bibliografie	51
Bijlagen	52

INLEIDING

De laatste jaren is de kwaliteit van machinaal gegenereerde vertalingen aanzienlijk verbeterd. Sinds 2016 is er namelijk een nieuw paradigma binnen de wereld van de automatische vertaling, de neurale systemen. Net als hun voorgangers, de statistische systemen, leren deze neurale systemen vertalen aan de hand van voorbeeldvertalingen. Deze neurale systemen verschillen echter in die zin dat zij bijzonder goed zijn in het herkennen van patronen, hetgeen machinaal gegenereerde vertalingen naar een nieuw niveau heeft getild (Macken et al., 2021).

Aangezien de vertalingen geproduceerd door MT-tools zodanig verbeterd zijn, is het belangrijk om zich af te vragen welke plaats deze tools innemen binnen het vreemdetalenonderwijs. Ook de verschillende onderwijskoepels is het belang van deze tools niet ontgaan, aangezien zij in hun leerplannen verwijzen naar het gebruik van deze tools in de klas. In de leerplannen Frans voor de derde graad ASO binnen het GO!-onderwijs, vinden we bijvoorbeeld leerplandoelstelling 41.5. terug (GO!-onderwijs, 2014):

Digitale en niet-digitale hulpbronnen en gegevensbestanden raadplegen en rekening houden met de consequenties ervan. Voorbeeld: de leerlingen worden bij schrijftaken gestimuleerd om maximaal gebruik te maken van hulpbronnen (zoals automatische spellingcontrole uitvoeren, online hulpprogramma's, woordenboeken en modellen raadplegen). Tip: het is belangrijk dat de leraar de leerlingen wijst op de valkuilen bij de gebruikte hulpmiddelen (zoals bij vertaalrobots).

In de leerplannen wordt dus letterlijk verwezen naar online hulpprogramma's. Daarbij wordt vermeld dat leraren op de valkuilen van deze hulpmiddelen dienen te wijzen, met een specifieke vermelding van vertaalrobots. De woordkeuze 'valkuilen' wijst op de controverse rond automatische vertaaltools in het vreemdetalenonderwijs. Om MT op een succesvolle manier te kunnen integreren in de klas, is verder onderzoek vereist. Een belangrijk aspect binnen de integratie van MT-tools in de klas, is de visie van leraren moderne vreemde talen. Zij krijgen namelijk de taak toegewezen om leerlingen

op een juiste manier te leren omgaan met MT-tools, waardoor hun visie sterk bepalend kan zijn voor de, al dan niet succesvolle, integratie van deze tools in het onderwijs.

1 LITERATUURSTUDIE

De laatste jaren is onderzoek naar MT-gebruik in de klas, en meer bepaald naar de visie van leerkrachten omtrent MT-gebruik, enorm toegenomen. Sinds 2021 zijn heel wat relevante studies verschenen die peilen naar de visie van leerkrachten omtrent MT-gebruik. In deze studies wordt de visie van leerkrachten vaak tegenover die van leerlingen geplaatst. Een opvallend resultaat in deze vergelijking is dat leerkrachten de correctheid/nauwkeurigheid van MT-tools over het algemeen heel wat hoger inschatten dan leerlingen.

Zo goed als iedere leerling (97,66%) maakt wel eens gebruik van MT-tools (Jolley & Maimone, 2015). De ene maakt er weliswaar vaker gebruik van dan de andere. Zo is uit onderzoek van Bourdais & Guichon (2020) gebleken dat er een verband bestaat tussen het taalniveau van leerlingen en de frequentie van hun MT-gebruik. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat het taalniveau in dit onderzoek subjectief bepaald werd. Wanneer een leerling van zichzelf vindt een goed niveau te hebben in de desbetreffende vreemde taal, geeft deze vaker aan regelmatig gebruik te maken van MT-tools voor die taal. Leerlingen die van zichzelf zeggen dat ze een laag niveau hebben in de vreemde taal, geven vaker aan dat ze altijd gebruik maken van MT-tools voor taken in deze taal. Er kan dus gesteld worden dat hoe lager het taalniveau van een leerling is, hoe vaker deze teruggrijpt naar MT-tools. Maar daarbij mag niet uit het oog verloren worden dat zelfs leerlingen die zichzelf goed achten in de taal, ook regelmatig gebruik maken van MT-tools. MT is dus alomtegenwoordig en daar zijn ook leerkrachten vreemde talen zich bewust van.

Uit onderzoek van Ata & Debreli (2021) en Jolley & Maimone (2015) blijkt dat slechts een vierde van de leerkrachten vreemde talen aangeeft nooit gebruik te maken van MT-tools. De grote meerderheid van de leerkrachten maakt dus wel gebruik van MT, zowel voor persoonlijke als professionele doeleinden. De frequentie van het MT-gebruik ligt bij leerkrachten echter wel anders dan bij hun leerlingen. Ata & Debreli (2021) stelden vast dat 82,05% van de leerkrachten die MT gebruiken, dit slechts een paar keer per maand of minder doet. Slechts 5,9% gaf aan er iedere dag gebruik van te maken. Zowel het aantal leerkrachten dat gebruik maakt van MT als de frequentie waarmee zij er gebruik van maken, ligt dus beduidend lager dan bij leerlingen.

Alhoewel de meerderheid van de leerkrachten zelf dus ook gebruik maakt van MT, zijn de meningen over MT-gebruik in de klas sterk verdeeld. Veel leerkrachten keuren MT-gebruik binnen de schoolcontext nog (sterk) af. Uit onderzoek van Merschel & Munné (2022) bleek dat de meeste leerkrachten het gebruik van MT in de klas niet toestaan. Binnen twee contexten zagen zij MT-gebruik in de klas wel als 'nuttig'. Namelijk om leerlingen de betekenis van een woord te laten opzoeken en om, als leerkracht, de beperkingen van MT te laten zien. Opvallend is dat de overgrote meerderheid van de ondervraagde leerkrachten in dit onderzoek vindt dat MT niet bijdraagt tot een verbetering van de taalvaardigheid van de studenten.

Eenzijds zijn leerkrachten van mening dat MT-gebruik de leermogelijkheden van leerlingen zou verminderen. Dit omdat zij, bij MT-gebruik, alles opzoeken en laten vertalen, in plaats van zelf na te denken over hoe ze iets best zouden vertalen. Anderzijds zouden leerlingen zichzelf in de problemen kunnen werken door MT-gebruik. Bij (lange) teksten zouden zij namelijk kunnen stuiten op voor hen nog onbekende structuren in de vreemde taal (Hellmich & Vinall, 2021).

In onderzoek van Knowles (2016) daarentegen, bleek net het tegenovergestelde. Aanvankelijk gaf 50% van de deelnemers aan dat zij er (sterk) mee akkoord gingen dat MT-gebruik nuttig kan zijn in de klascontext. Na een bijscholing, waarbij aan de deelnemende leerkrachten uitgelegd werd hoe zij MT-tools kunnen integreren in de klas, steeg dit percentage zelfs tot 70%. Daarnaast blijkt dat leerkrachten die nog niet zo lang in het vak staan (vijf jaar of minder) toleranter staan tegenover MT-gebruik in de klas. Zij zien MT minder vaak als een bedreiging en zij zullen het gebruik ervan ook eerder toelaten (Merschel & Munné, 2022).

Ondanks dat veel leerkrachten MT als een nuttige tool beschouwen, blijven de meningen sterk verdeeld over de manier waarop MT geïntegreerd moet worden in de klas. De reden hiervoor zou grotendeels het strenge beleid van de school kunnen zijn. In de studie van Knowles (2016) gaven alle deelnemers namelijk aan dat het beleid van de school MT-gebruik expliciet verbiedt. Door dit strenge beleid worden leerkrachten als het ware belemmerd om de positieve effecten van MT-tools in de klas te overwegen. Als gevolg van zo'n expliciet beleid, is het voor leerkrachten haast

onmogelijk om te achterhalen hoeveel studenten gebruik maken van MT en hoe goed (of slecht) ze deze tools gebruiken (Knowles, 2016).

In het onderzoek van Bourdais & Guichon (2020) werd leerlingen gevraagd naar de perceptie van hun leerkracht Engels over online vertaalhulpmiddelen. Er werd niet enkel gepeild naar de perceptie over automatische vertaalsystemen, maar ook over online vertaalwoordenboeken en concordantietools/doorzoekbare corpora. Meer bepaald werd gevraagd naar hun perceptie over vijf tools: Collins (online vertaalwoordenboek), Google Translate (automatisch vertaalsysteem), Linguee (concordantietool), Reverso (concordantietool) en Wordreference (online vertaalwoordenboek). De leerlingen gaven per tool aan of hun leerkracht: de tool (nog) niet vermeld had, de tool expliciet verboden had, de tool expliciet aangeraden had of de tool expliciet aangeraden had en daarbij ook uitgelegd gegeven had over hoe je met de tool werkt. Hieruit bleek dat slechts een minderheid van de leerkrachten bepaalde tools aanbeveelt of aanleert hoe ermee te werken. De tool die het vaakst aanbevolen en uitgelegd werd, was Wordreference (47,1% aanbevolen + uitgelegd; 19,3% aanbevolen). Daarnaast blijkt uit dit onderzoek dat Wordreference ook de tool is die het vaakst gebruikt wordt door leerlingen. Dit onderzoek toont dus aan dat er een consensus bestaat tussen de tools die leerkrachten aanraden en de tools die leerlingen (het vaakst) gebruiken.

Alhoewel studenten van mening zijn dat MT-tools niet altijd even nauwkeurige resultaten afleveren, zien zij wel de voordelen van het gebruik van MT-tools in. Veel tools zijn, gedeeltelijk of volledig, gratis beschikbaar waardoor ze enorm toegankelijk zijn. Daarnaast zijn deze tools ook zeer gemakkelijk in gebruik en geven ze snel resultaat (Lee, 2021).

Uit onderzoek van Hellmich & Vinall (2021) en Jolley & Maimone (2022) blijkt dat de visie van leerkrachten omtrent de aanvaardbaarheid van MT, sterk afhankelijk is van een aantal factoren. Een van die factoren, en misschien ook wel de belangrijkste volgens velen, is de lengte van de tekst die vertaald wordt met MT. Zo zijn leerkrachten het er unaniem over eens dat MT niet gebruikt mag worden om volledige teksten te vertalen (Stapleton & Leung Ka Kin, 2019). Uit de resultaten van Hellmich & Vinall (2021) blijkt dat hoe korter de te vertalen tekst is, hoe groter de aanvaardbaarheid van

MT-gebruik is. Zo keurt 75 à 80% van de leerkrachten MT-gebruik goed wanneer het om de vertaling van losse woorden gaat en gemiddeld 55% aanvaardt MT-gebruik in het geval van woordgroepen. Van zodra we het aantal leerkrachten bekijken dat MT acceptabel vindt bij de vertaling van zinnen, daalt het percentage drastisch. Zo aanvaardt slechts gemiddeld 17,5% van de leerkrachten MT-gebruik voor volledige zinnen en voor de vertaling van alinea's en volledige teksten daalt dit nog verder tot onder 10%. We kunnen dus stellen dat leerkrachten MT-gebruik bij het vertalen van losse woorden of uitdrukkingen wel toelaten. Het vertalen van zinnen, alinea's of volledige teksten daarentegen, wordt door de meerderheid niet aanvaard.

Een andere factor die van belang is bij het al dan niet toelaten van MT, is de te testen vaardigheid. Zo blijkt uit dit onderzoek dat de aanvaardbaarheid van MT-gebruik hoger ligt bij leestaken dan bij schrijftaken. Leerkrachten gaven namelijk aan dat leerlingen gebruik kunnen maken van MT bij het lezen van lectuur die boven hun niveau ligt. Dankzij MT, wordt het voor leerlingen toch mogelijk om teksten boven hun niveau te lezen en te begrijpen. Daarnaast kunnen leerlingen MT ook gebruiken als een soort van controletool bij het lezen van lastige teksten. MT-gebruik wordt dus meer aanvaard bij receptieve taken (lezen) dan bij productieve taken (schrijven) (Hellmich & Vinall, 2021).

Andere factoren die doorslaggevend zijn in het vormen van een visie omtrent MT, zijn het soort taak en de frequentie van het gebruik (Jolley & Maimone, 2022). Het al dan niet op punten staan van een taak blijkt voor de meerderheid van de leerkrachten geen bepalende factor te zijn in de aanvaardbaarheid van MT-gebruik. Eén vierde van de ondervraagde leerkrachten vindt dat dit echter wel een rol speelt. Deze laatste verklaarden dat wanneer leerlingen door MT vertaalde taken indienen, zij die taken laten overkomen alsof deze van hen zijn en zij deze zelf vertaald hebben. In dergelijke gevallen evalueert de leerkracht de prestaties van de MT-tools, veeleer dan de bekwaamheid van de leerling zelf (Hellmich & Vinall, 2021).

Leerkrachten zijn het erover eens dat MT-gebruik door leerlingen absoluut onvermijdelijk is. Buiten de klascontext hebben zij vrije toegang tot deze tools, waardoor de leerkracht niet langer controle heeft over de frequentie en aard van het MT-gebruik. Daarom zijn leerkrachten overtuigd van het belang van enerzijds een MT-

beleid (binnen de school), anderzijds van trainingen over MT-gebruik. Dankzij een MT-beleid, zouden leerkrachten het MT-gebruik van leerlingen effectief kunnen integreren en beoordelen. Op deze manier weten zowel leerkracht als leerling in hoeverre MT-gebruik is toegestaan en binnen welke context (in de les, toets, examen). Training over MT-tools zou zowel voor leerkrachten als voor leerlingen nuttig kunnen zijn (Jolley & Maimone, 2022).

Uit dit literatuuroverzicht is gebleken dat de laatste jaren heel wat onderzoek gevoerd werd naar MT-gebruik binnen de klas. Sommige studies vergelijken de perceptie van leerlingen met die van leerkrachten, terwijl andere zich enkel toespitsen op de visie van leerkrachten. Daarnaast hebben sommige onderzoeken enkel MT-tools als onderwerp, terwijl andere MT bespreken in vergelijking met woordenboeken en corpora. De meeste van de besproken onderzoeken werden gevoerd in de Verenigde Staten (Hellmich & Vinall, 2021; Jolley & Maimone, 2015, 2022; Knowles, 2016; Merschel & Munné, 2022), maar ook in Frankrijk (Bourdais & Guichon, 2020), Cyprus (Ata & Debreli, 2021) en Hongkong (Stapleton & Leung Ka Kin, 2019) werd hier al onderzoek naar gevoerd. In Vlaanderen is tot op heden nog geen gelijkaardig onderzoek gebeurd en met deze studie willen wij hier verandering in brengen. Dit onderzoek heeft als doel de visie van Vlaamse leerkrachten omtrent MT-gebruik in de klas te achterhalen.

Specifiek gaan we op zoek naar een antwoord op volgende onderzoeksvragen:

- 1) Hoe ziet het MT-beleid in de klas eruit?**
- 2) Welke factoren bepalen of leerkrachten MT-gebruik al dan niet aanvaardbaar vinden?**
- 3) Hoe percipiëren leerkrachten de impact van MT?**
- 4) Hoe goed kennen leerkrachten de werking van MT en in welke mate zijn ze bereid om erover bij te leren?**

2 METHODOLOGIE

In dit onderzoek bespreken we de perceptie van leerkrachten moderne vreemde talen over het gebruik van Machine Translation in en buiten de klas. Om leerkrachten te bevragen over hun perceptie, stelden we een vijfdelige enquête op via Google Forms. Deze enquête werd verspreid vlak na de krokusvakantie (op donderdag 10 maart 2022) en werd afgesloten voor de paasvakantie (op vrijdag 1 april 2022).

De enquête werd via verschillende kanalen verspreid. In eerste instantie werd de enquête in een aantal facebookgroepen geplaatst: de facebookgroep “Pas voor de klas”, de facebookgroep “Educatieve master UGent” en de facebookgroep “Alumni Vertalen, Tolken en Communicatie Gent”. Daarnaast werd de enquête ook via mailingslijsten verstuurd naar alle Vlaamse scholen met een tweede en/of derde graad ASO. Ook contacteerden we een aantal verenigingen van taalleerkrachten per mail met de vraag of zij de enquête onder hun leden wouden verspreiden. Concreet namen we contact op met de volgende verenigingen: Professeurs de français en Flandre, Belgischer Germanisten- und Deutschlehrerverband, The Belgian English Language Teachers Association, Sociedad belga de profesores de español en Vereniging van Leraren in Levende Talen. Verder nam ik ook contact op met de directeur van de scholen waar ik stage liep met de vraag om de enquête te verspreiden onder de leerkrachten moderne vreemde talen in de school. Tot slot vroegen we ook vrienden, familie en kennissen die tot de doelgroep behoren om de enquête in te vullen en verder te verspreiden onder collega's.

De enquête bevatte zowel open als gesloten vragen en bestond uit vijf delen. In een eerste deel van de enquête schetsten we het profiel van de participanten. Er werd hun gevraagd binnen welke leeftijdscategorie zij vallen, welk(e) diploma('s) zij bezitten, hoelang zij al lesgeven, welke vreemde ta(a)l(en) zij onderwijzen, in welke graad en onderwijskoepel zij lesgeven, etc. In een volgend deel werd de participanten enerzijds gevraagd naar hun eigen MT-gebruik, anderzijds naar het MT-beleid in hun klas. Binnen de vragen over hun eigen MT-gebruik werd een onderscheid gemaakt tussen het MT-gebruik voor persoonlijke en professionele doeleinden. Daarnaast werd onder andere ook gevraagd of de school waarin de leerkracht tewerkgesteld is een MT-beleid heeft, welk percentage van hun leerlingen volgens hen gebruik maakt van MT, etc. In

een derde deel werd onderzocht of bepaalde factoren een invloed hebben op de aanvaardbaarheid van MT-gebruik. Zo werd onder andere gevraagd of MT-gebruik aanvaardbaarder is voor bepaalde vaardigheden of voor taken die niet op punten staan. Vervolgens peilden we naar de voor- en nadelen die MT-gebruik volgens leerkrachten met zich meebrengt. Specifiek werd gevraagd welke voor- en nadelen MT-gebruik zou kunnen opleveren. In een vijfde en laatste deel bevroegden we de interesse van de participant in MT. Een aantal vragen in dit deel gingen over de kennis van de leraren over MT(-tools) en hun interesse in bijscholingen hierover.

Het doelpubliek van de enquête zijn leerkrachten die moderne vreemde talen onderwijzen in de tweede en / of derde graad van het algemeen secundair onderwijs. De keuze voor de tweede en derde graad was logisch omdat een leerkracht met het diploma van educatieve master normaal gezien in een van deze graden aan de slag gaat. In de eerste graad staan bijna uitsluitend leerkrachten met een bachelordiploma en daarom is deze graad minder relevant voor een onderzoek binnen de educatieve master. Daarnaast was het ook vanzelfsprekender om het algemeen secundair onderwijs (ASO) te verkiezen boven het technisch secundair (TSO) of beroepssecundair onderwijs (BSO), aangezien ik tijdens de verkorte educatieve master hoofdzakelijk stage zou lopen binnen het ASO. Enerzijds werd deze keuze dus uit praktische overwegingen genomen. Anderzijds is het binnen de verkorte educatieve master slechts mogelijk om een beperkt onderzoek uit te voeren. Hierdoor kozen we voor een zo homogeen mogelijke doelgroep en beslisten we om dit onderzoek in slechts één onderwijsvorm te voeren.

Na afloop van de enquête werden vijftien boekenbonnen van €10 van Standaard Boekhandel verloot onder de respondenten. Indien de respondenten kans wensten te maken op een boekenbon, konden ze dit op het einde van de enquête aangeven. De vijftien winnaars werden willekeurig gekozen en kregen de boekenbon per mail toegestuurd.

Bij het opstellen van de enquête werd ook rekening gehouden met het ethisch protocol. Alle gegevens werden op anonieme wijze verwerkt en de participanten gaven ons de toestemming om de verzamelde gegevens te verwerken, te bewaren, te analyseren en

erover te rapporteren. Dit protocol stond beschreven aan het begin van de enquête en door deelname aan de enquête stemden de participanten ermee in.

Wanneer we de enquête afsloten stond de teller van het aantal deelnemers op zeventig. Bij de analyse van de antwoorden bleek echter dat één participant de enquête niet volledig doorlopen had waardoor een antwoordenformulier verwijderd werd. Hierdoor werden in totaal 69 antwoorden verwerkt.

Het grootste deel van de antwoorden kon rechtstreeks overgenomen worden uit Google Forms. Voor enkele diepgaandere analyses stelden we echter draaitabellen op in Excel. Op deze manier konden we verschillen, naargelang het lerarenprofiel bijvoorbeeld, op een efficiënte manier bespreken. Wat de antwoorden op de open vragen betreft, stelden we verschillende categorieën op waarbinnen de antwoorden telkens geklasseerd werden. Vervolgens telden we hoeveel antwoorden er tot iedere categorie behoorden.

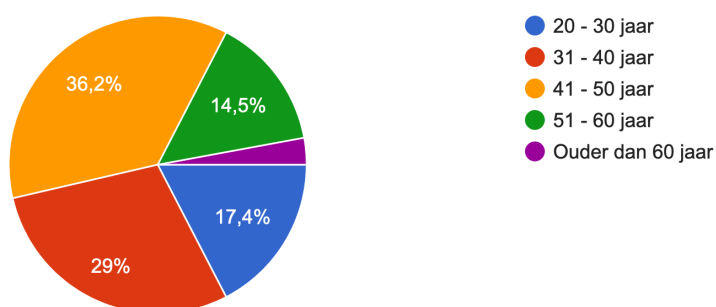
3 RESULTATEN

De enquête werd in vijf secties verdeeld en de resultaten zullen we ook groeperen en bespreken volgens deze vijf secties. In een eerste deel bespreken we het lerarenprofiel van de participanten. In een tweede deel wordt besproken welk MT-beleid de deelnemende leerkrachten hanteren, evenals hun eigen MT-gebruik. Vervolgens bespreken we hoe aanvaardbaar leerkrachten MT-gebruik vinden en welke factoren deze aanvaardbaarheid kunnen beïnvloeden. In een voorlaatste deel worden de voor- en nadelen van MT-gebruik besproken en tot slot bespreken we de interesse van de deelnemers in MT.

3.1 Lerarenprofiel

Zoals figuur 1 weergeeft, is de leeftijdscategorie waartoe de participanten behoren verspreid. Meer dan de helft van de participanten heeft een leeftijd van 31 tot 50 jaar, met een kleine meerderheid binnen de categorie van 41 tot 50 jaar (36,2%). Tot de categorie van 20 tot 30 jaar behoort slechts 17,4% van de participanten, gevolgd door 14,5% met een leeftijd van 51 tot 60 jaar. Slechts twee van de participanten zijn ouder dan 60 jaar.

Tot welke leeftijdscategorie behoort u?
69 antwoorden



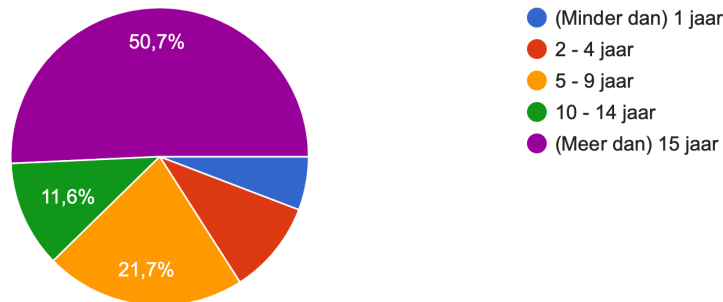
Figuur 1

Opvallend is dat iets meer dan de helft van de participanten (50,7%) al minstens vijftien jaar lesgeeft. 21,7% geeft aan al vijf tot negen jaar les te geven, 11,6% tien tot veertien

jaar en 10,1% twee tot vier jaar. Slechts vier participanten geven nog maar (minder dan) een jaar les (figuur 2).

Hoelang geeft u al les?

69 antwoorden

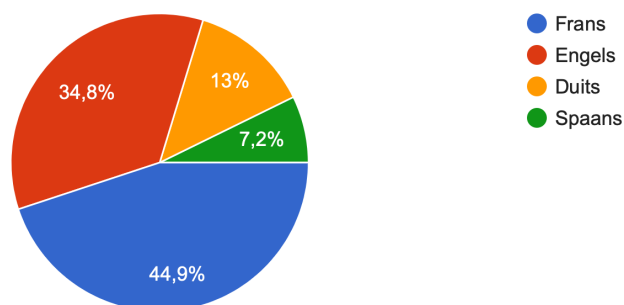


Figuur 2

Bij de vraag waarbij gepeild werd naar welke vreemde taal de participant onderwijst, zien we een duidelijke meerderheid bij de leerkrachten die Frans onderwijzen (44,9%). De Franse leerkrachten worden opgevolgd door de Engelse (34,8%) terwijl de Duitse (13%) en Spaanse (7,2%) in de minderheid zijn. Het zou echter kunnen dat sommige respondenten nog een andere vreemde taal onderwijzen dan enkel die taal die zij aangeduid hebben in de enquête. Bij deze vraag stond namelijk aangegeven om een hoofdtaal te kiezen waarvoor men de enquête invult, indien men meerdere talen onderwijst (figuur 3).

Welke vreemde taal onderwijst u? (Indien u meerdere talen onderwijst, gelieve 1 hoofdtaal te kiezen waarvoor u deze enquête invult)

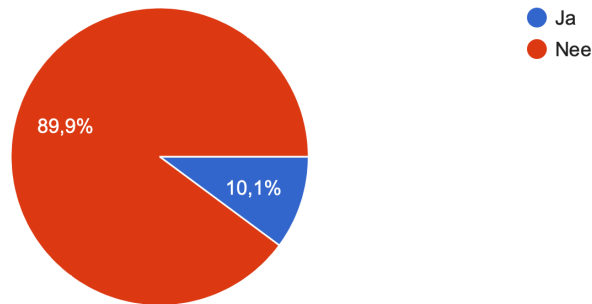
69 antwoorden



Figuur 3

Zoals figuur 4 aantoont geeft een overgrote meerderheid van de respondenten (89,9%) aan geen moedertaalspreker te zijn van de taal die zij onderwijzen. Zeven participanten (10,1%) zijn wel moedertaalspreker.

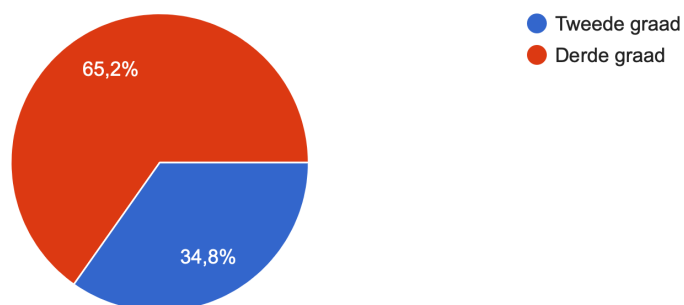
Bent u moedertaalspreker van de taal die u onderwijst?
69 antwoorden



Figuur 4

Vervolgens werd de deelnemende leraren gevraagd in welke graad zij lesgeven. Zoals figuur 5 aantoont, geeft 65,2% les in de derde graad. Het zou echter kunnen dat binnen deze 65,2% daarnaast ook leerkrachten zitten die in beide graden lesgeven. Net zoals bij de vraag welke vreemde taal men onderwijst, werden de participanten ook hier gevraagd om een van beide graden te kiezen waarvoor men de enquête invult.

In welke graad geeft u les? (Indien u in beide graden lesgeeft, gelieve 1 graad te kiezen waarvoor u deze enquête invult)
69 antwoorden

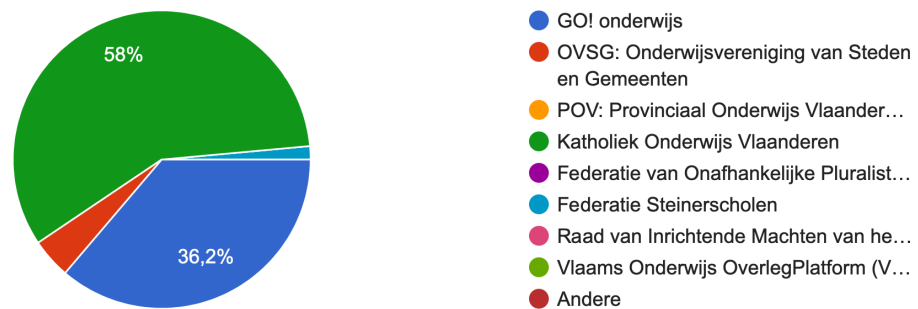


Figuur 5

De meerderheid van de participanten (58%) geeft les binnen de koepel Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Dit is een resultaat dat in lijn ligt met onze verwachtingen, aangezien Katholiek Onderwijs Vlaanderen de grootste onderwijskoepel in Vlaanderen is. 36,2% van de respondenten geeft les in het GO! Onderwijs, 4,3% in de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten en slechts één participant bij de Federatie Steinerscholen. Er waren geen participanten uit de andere onderwijskoepels (figuur 6).

Tot welke onderwijskoepel behoort de school waar u lesgeeft? (Indien u bij meerdere koepels lesgeeft, gelieve 1 koepel te kiezen waarvoor u deze enquête invult)

69 antwoorden



Figuur 6

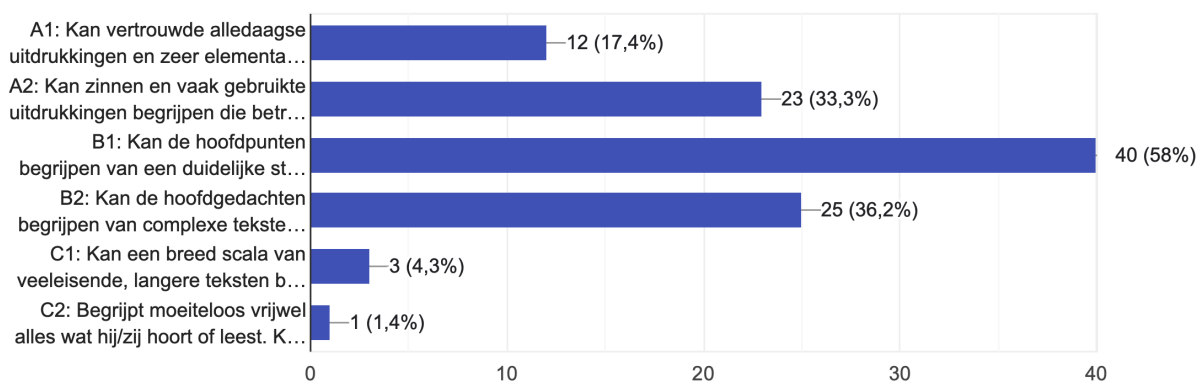
Een laatste vraag binnen het eerste deel van de enquête peilde naar het niveau van de leerlingen aan wie de participanten de vreemde taal onderwijzen. Bij de totstandkoming van de enquête volgden we de indeling van niveaus die het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader (ERK) opstelde. Zoals figuur 7 aantoont, schat de meerderheid van de deelnemers dat niveau B1 het vaakst voorkomt onder hun leerlingen. Dit resultaat lijkt in overeenstemming te zijn met de te behalen niveaus, zoals geformuleerd in de eindtermen. Op het einde van de tweede graad ASO wordt ernaar gestreefd dat leerlingen een niveau B1 hebben. Op het einde van de derde graad blijft niveau B1 het doel, maar met een uitbreiding naar niveau B2. Niveau B2 werd na niveau B1 dan ook het vaakst aangeduid als antwoord bij deze vraag.

Daarnaast werd niveau A2 naar verhouding ook relatief vaak aangeduid (33,3%) en 17,4% gaf zelfs aan les te geven aan leerlingen die niveau A1 hebben.

Hoogstwaarschijnlijk houden de participanten, in het geval zij niveaus A1 en/of A2 aanduiden, rekening met de zwakkere leerlingen in hun klas. Omgekeerd zouden de deelnemers ook naar de sterkere leerlingen, of moedertaalsprekers, binnen hun klas kunnen verwijzen wanneer zij niveau C1 (4,3%) of C2 (1,4%) aanduiden.

Wat is het niveau volgens het ERK (Gemeenschappelijk Europees Referentiekader) van de leerlingen aan wie u de vreemde taal onderwijst?

69 antwoorden



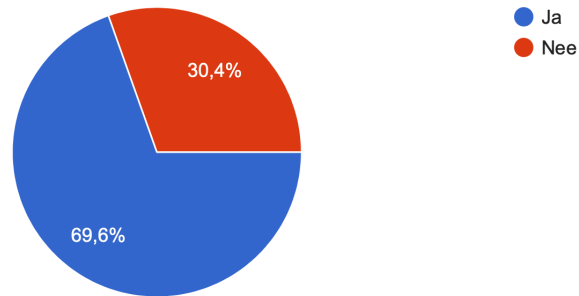
Figuur 7

3.2 MT-gebruik en -beleid

Bij de vraag of de participanten zelf al dan niet gebruik maken van MT is er een duidelijk verschil op te merken tussen het gebruik voor persoonlijke en professionele doeleinden. 69,6% geeft aan gebruik te maken van MT voor persoonlijke doeleinden (figuur 8) terwijl slechts 44,9% aangeeft er gebruik van te maken voor professionele doeleinden (figuur 9). Wanneer we figuur 10 bekijken, zien we dat 41% van de participanten zowel voor persoonlijke als professionele doeleinden gebruik maakt van MT.

Maakt u zelf soms gebruik van Machine Translation (MT) (vb. Google Translate, Deepl...) voor niet-professionele, persoonlijke doeleinden?

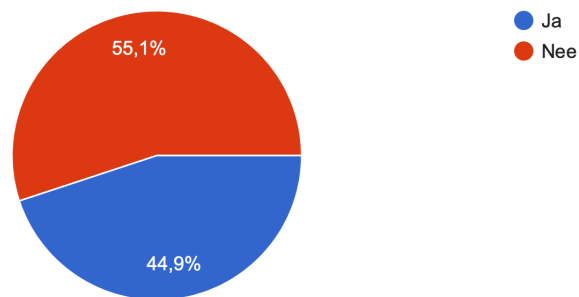
69 antwoorden



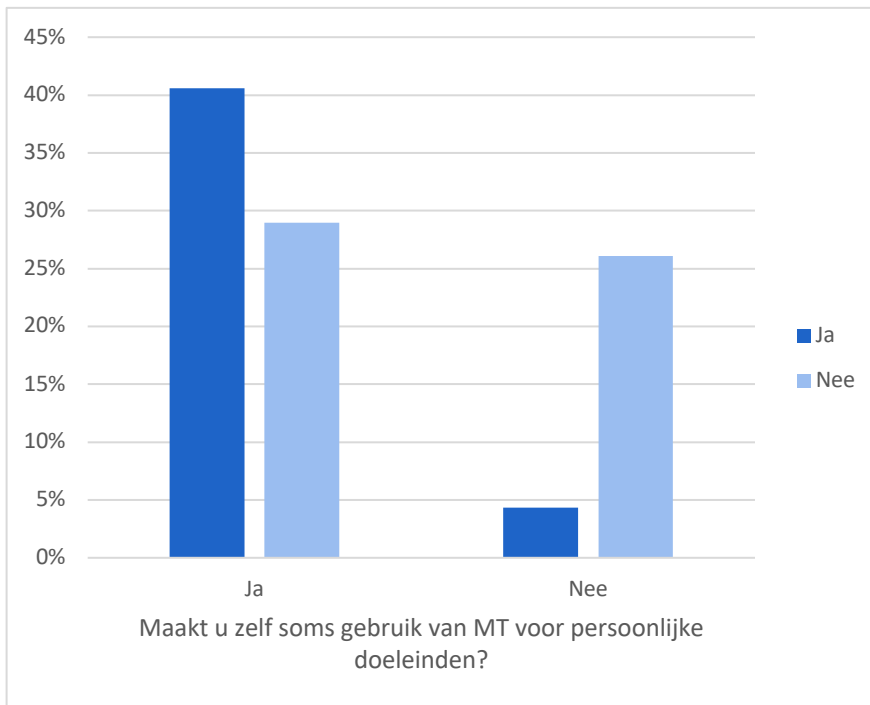
Figuur 8

Maakt u zelf soms gebruik van MT voor professionele doeleinden (vb. het maken van cursussen, examens...)?

69 antwoorden



Figuur 9

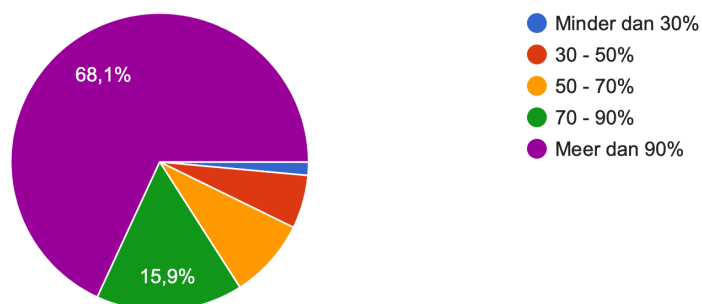


Figuur 10

Zoals figuur 11 illustreert, geeft de meerderheid van de participanten (68,1%) aan te denken dat meer dan 90% van hun leerlingen al eens gebruik gemaakt heeft van MT voor schooltaken. 15,9% dacht dat 70 tot 90% al eens MT gebruikt had.

Hoeveel procent van uw leerlingen heeft, denkt u, wel eens gebruik gemaakt van MT voor schooltaken (van gelijk welke aard)?

69 antwoorden



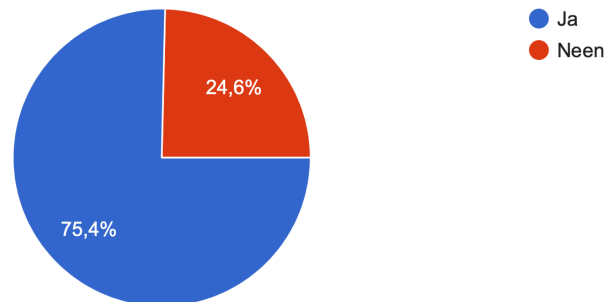
Figuur 11

75,4% van de participanten geeft aan specifieke MT-tools aan of af te raden aan hun leerlingen (figuur 12). Uit de antwoorden op de open vraag welke tools zij specifiek aan- of afraden, valt er min of meer een consensus op te merken. Velen raden Google

Translate af, omdat de vertalingen naar hun mening vaak fouten bevatten of geen rekening houden met de context. DeepL en Reverso Context zijn de tools die ze hoofdzakelijk aanraden.

Zijn er specifieke MT-tools die u expliciet aan- of afraadt aan uw leerlingen?

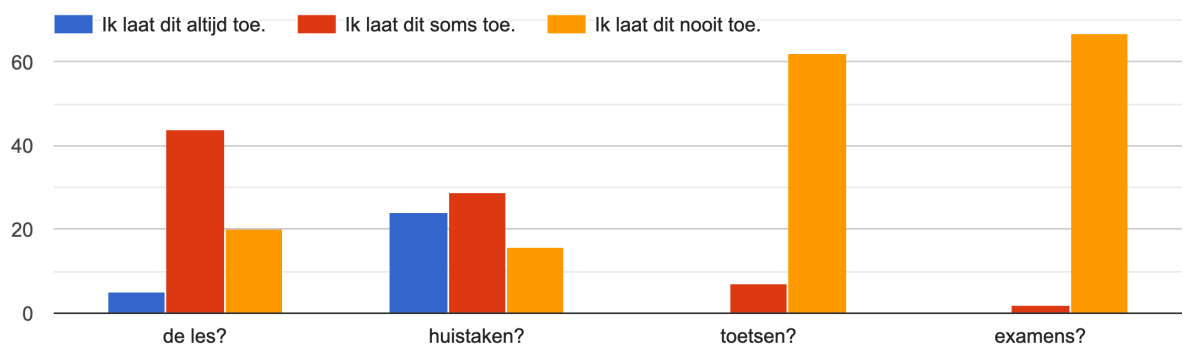
69 antwoorden



Figuur 12

Aan de leraren die deelnamen aan de enquête werd ook gevraagd hoe zij staan tegenover het gebruik van MT tijdens de les, huistaken, toetsen en examens. De twee opmerkelijkste resultaten vinden we terug bij toetsen en examens. 90% van de respondenten laat het gebruik van MT nooit toe tijdens toetsen en 97% onder hen laat het nooit toe bij examens. Tijdens de les laat 64% van de respondenten het gebruik soms toe en 29% laat het altijd toe. Voor huistaken laat 42% het soms toe en 35% altijd (figuur 13).

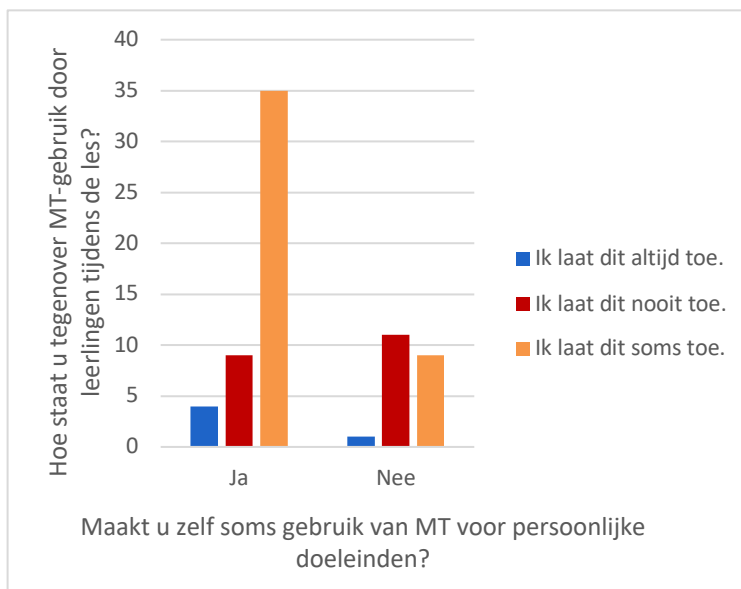
Hoe staat u tegenover het gebruik van MT door leerlingen tijdens...



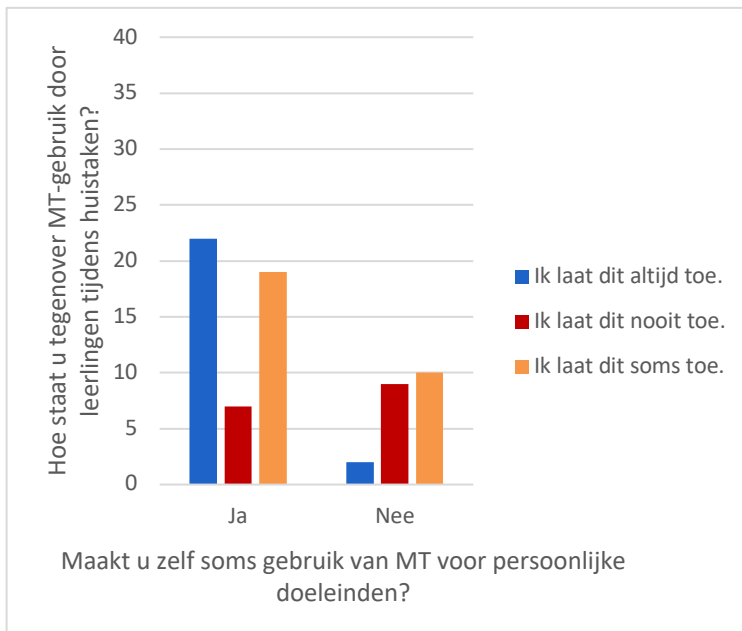
Figuur 13

In figuren 14 tot en met 17 vergelijken we het eigen MT-gebruik van de deelnemende leraren (figuren 8 en 9) met hun visie over MT-gebruik door leerlingen (figuur 13). Hierbij focussen we ons enkel op het MT-gebruik door leerlingen in de les en tijdens huistaken, aangezien uit figuur 13 blijkt dat MT hier vaker toegelaten wordt dan tijdens toetsen en examens.

Uit figuur 8 bleek al dat 69,9% van de leraren zelf gebruik maakt van MT voor persoonlijke doeleinden. Deze groep geeft voornamelijk aan dat zij MT-gebruik door hun leerlingen soms toestaan tijdens de les (figuur 14) en altijd tijdens huistaken (figuur 15). Onder de groep leraren die aangeeft zelf geen MT-gebruik te maken voor persoonlijke doeleinden (30,4%; figuur 8), laat de meerderheid het MT-gebruik ook nooit toe tijdens de les en soms tijdens huistaken. Leraren die MT gebruiken voor niet-professionele doeleinden, zijn dus meer geneigd om MT-gebruik toe te staan dan leraren die er zelf geen gebruik van maken.

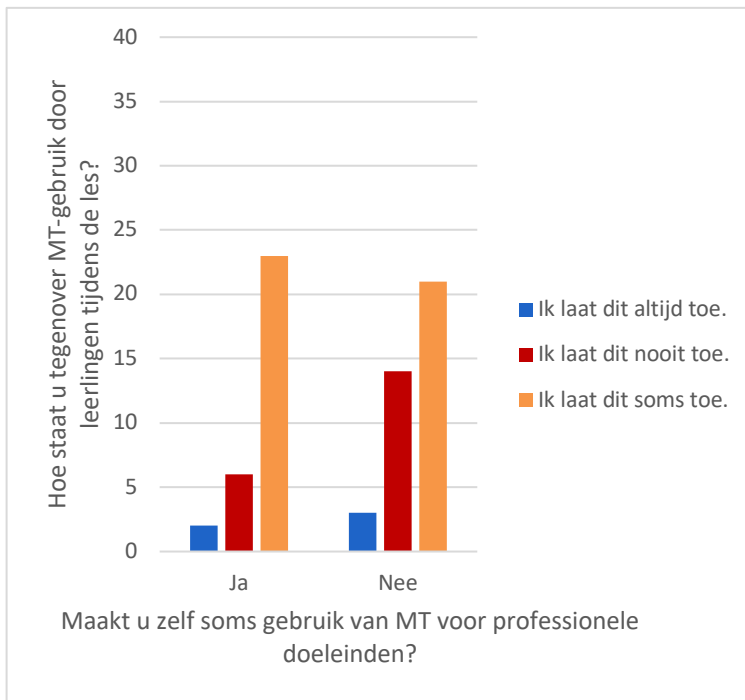


Figuur 14



Figuur 15

Figuren 16 en 17 tonen de vergelijking aan tussen leraren die MT gebruiken voor professionele doeleinden en hun visie tegenover MT-gebruik door leerlingen. Zoals besproken bij figuur 9, geeft 44,9% van de participanten aan wel gebruik te maken van MT voor professionele doeleinden en 55,1% maakt er geen gebruik van. We zien dat, in tegenstelling tot figuur 14, er geen verschil is in MT-beleid in de les, tussen leraren die wel en geen gebruik van MT maken voor professionele doeleinden (figuur 16). Figuur 17 daarentegen toont aan dat een kleine meerderheid van de leraren die wel professioneel gebruik maken van MT, aangeeft MT-gebruik altijd toe te staan voor huistaken. Leraren die geen gebruik maken van MT voor professionele doeleinden, laten MT-gebruik bij huistaken slechts soms toe. Leraren die voor professionele doeleinden gebruik maken van MT zijn dus evenals meer geneigd MT-gebruik toe te laten dan hun collega's die er geen gebruik van maken. Het verschil tussen beiden is echter wel kleiner dan bij het persoonlijk gebruik.



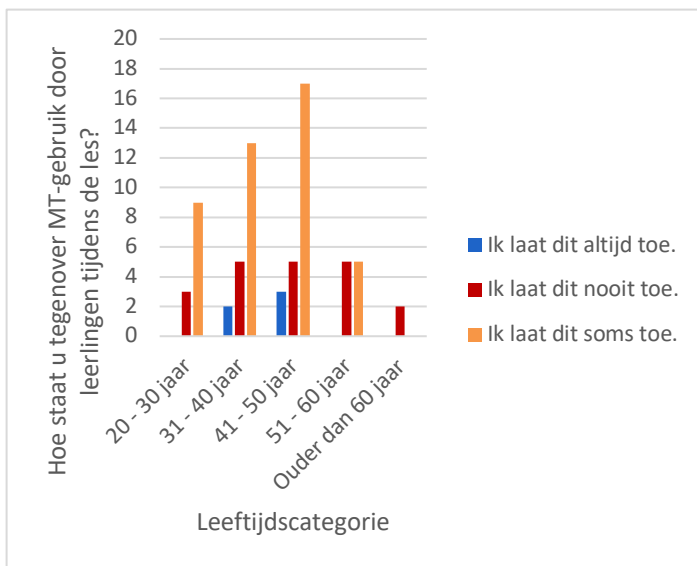
Figuur 16



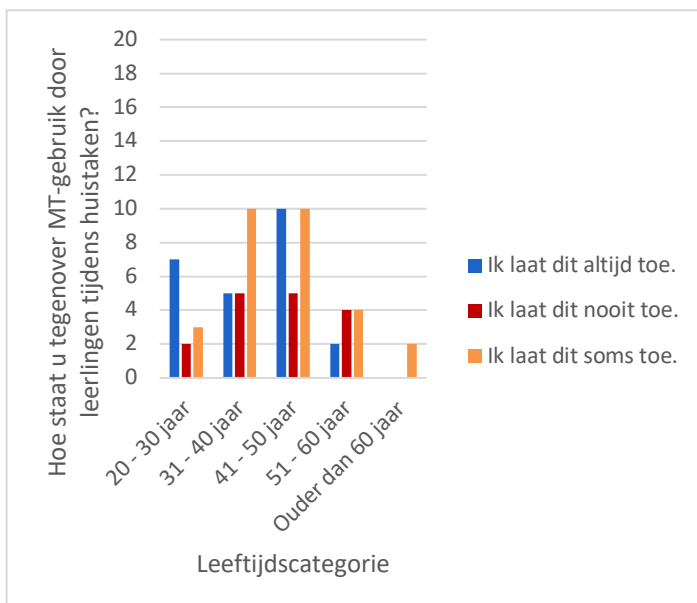
Figuur 17

In figuren 18 en 19 vervolgens, bekijken we het verband tussen het al dan niet toelaten van MT-gebruik en de leeftijd van de respondenten. Uit figuur 18 kunnen we afleiden dat enkele leraren uit de leeftijdscategorieën van 31 tot 40 jaar en 41 tot 50 jaar MT-gebruik tijdens de les altijd toestaan. Binnen diezelfde categorieën, net zoals in de

categorie van 20 tot 30 jaar, laat echter de meerderheid het gebruik slechts soms toe. Binnen de twee oudste leeftijdscategorieën, van 51 tot 60 jaar en ouder dan 60 jaar, laat de helft het gebruik soms toe en de andere helft nooit. Wanneer we het al dan niet toelaten van MT-gebruik tijdens huistaken bekijken (figuur 19), zien we gelijkaardige resultaten. Bij alle leeftijdscategorieën onder 51 jaar, laat de meerderheid van de leerkrachten het gebruik soms of altijd toe. Binnen de twee oudste leeftijdscategorieën laat de meerderheid MT-gebruik nooit of soms toe.

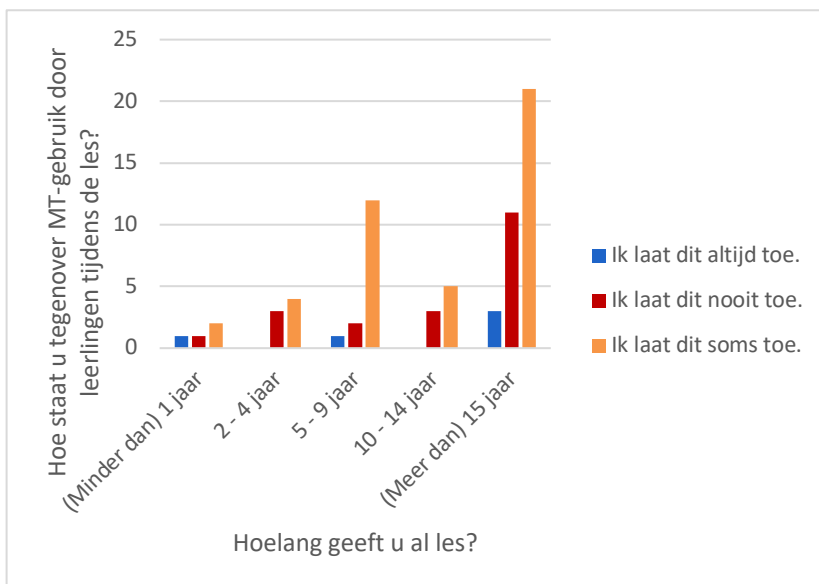


Figuur 18

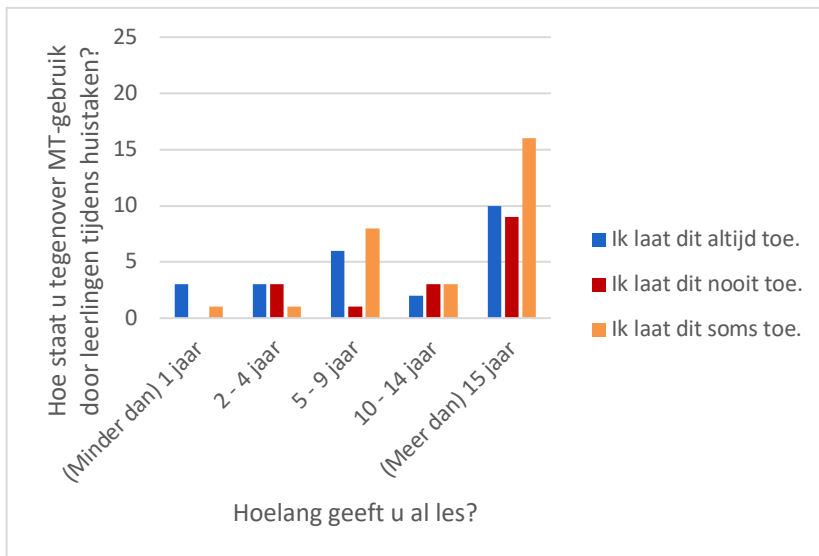


Figuur 19

Figuren 20 en 21 tonen het verband aan tussen het MT-beleid van de deelnemende leerkrachten enerzijds, en het aantal jaren dat zij al lesgeven anderzijds. In figuur 20 vergelijken we hun beleid over MT-gebruik in de les met hun aantal jaren anciënniteit. We kunnen constateren dat binnen alle categorieën de meerderheid aangeeft MT-gebruik soms toe te laten. Wanneer we figuur 21 bekijken, het MT-beleid van de deelnemende leerkrachten voor huistaken, zijn de antwoorden iets meer verdeeld. Van de leraren die al 5 tot 9 jaar en (meer dan) 15 jaar lesgeven, geeft opnieuw de meerderheid aan MT-gebruik soms toe te laten. Binnen de andere categorieën is er geen uitgesproken meerderheid.



Figuur 20



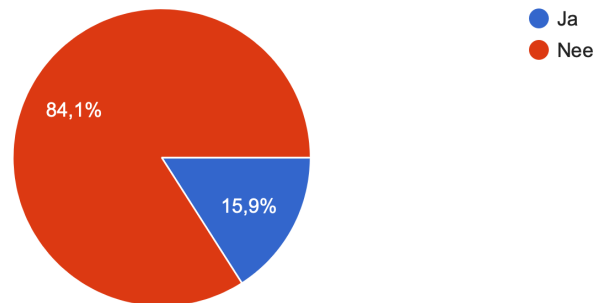
Figuur 21

84,1% van de deelnemende leraren gaf aan geen MT-beleid te hebben binnen de vakgroep, school of scholengroep waar zij lesgeven. Elf van de participanten (15,9%) geven les binnen een school waar er wel een beleid bestaat omtrent het gebruik van MT (figuur 22). Bij de vraag om het beleid kort samen te vatten, geven vijf van de elf participanten aan dat het beleid erin bestaat om leerlingen enkel in de klas schrijfopdrachten te laten maken, en deze niet als huistaak te geven. Eén participant gaf aan dat het beleid van de vakgroep Frans verschilt van dat van de vakgroep Engels:

Binnen de vakgroep Frans hebben we de afspraak dat we schrijfopdrachten die we evalueren op schrijfvaardigheid altijd in de les laten maken. Helaas zit de vakgroep Engels niet op dezelfde lijn. DeepL is bij hen minder taboe. Voor de leerlingen vind ik dat wel een verwarrend signaal.

Heeft de vakgroep / school / scholengroep waarbinnen u lesgeeft een bepaald beleid omtrent het gebruik van MT?

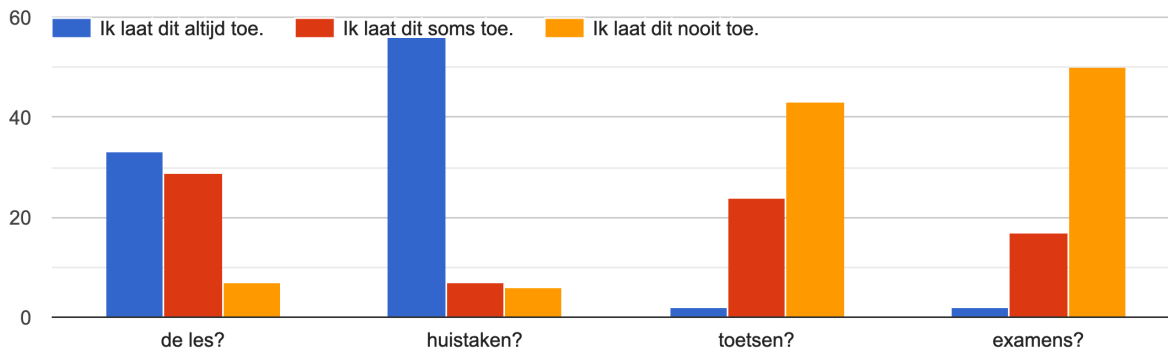
69 antwoorden



Figuur 22

Tot slot werd binnen dit deel van de enquête ook gepeild naar hoe leraren tegenover het gebruik van klassieke vertaalwoordenboeken door leerlingen staan. Bij deze vraag werd dezelfde opdeling gemaakt als bij de vraag over MT-gebruik, namelijk het gebruik tijdens de les, huistaken, toetsen en examens. 56 participanten (81%) laten het gebruik van vertaalwoordenboeken tijdens huistaken altijd toe (figuur 23). Een mogelijke verklaring voor het hoge percentage bij huistaken zou kunnen zijn dat leerkrachten er geen controle over hebben of leerlingen thuis al dan niet gebruik maken van woordenboeken. Ook tijdens de les laten 33 respondenten (48%) dit altijd toe en 29 (42%) soms. Net zoals MT-tools, worden ook vertaalwoordenboeken hoofdzakelijk verboden tijdens toetsen en examens.

Hoe staat u tegenover het gebruik van klassieke (zowel online als papieren) **vertaalwoordenboeken** (vb. Van Dale, Prisma...) door leerlingen tijdens...



Figuur 23

3.3 Aanvaardbaarheid van Machine Translation (MT)

De meerderheid van de respondenten (62,3%) vindt MT-gebruik niet aanvaardbaarder voor taken die niet op punten staan dan voor taken die wel op punten staan. 37,7% vindt MT-gebruik juist wel aanvaardbaarder bij niet-gequoteerde taken (figuur 24). Het volgende antwoord vat min of meer de reden samen waarom 26 (37,7%) van de respondenten MT in dit geval wel aanvaardbaarder vinden.

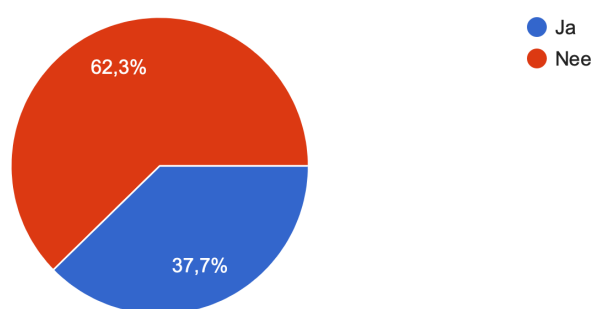
De cijfers van gequoteerde taken moeten een representatie zijn van de mate waarin de leerling de vreemde taal beheerst. Bij niet-gequoteerde taken kan het gebruik van een MT ervoor zorgen dat de kennis uitgebreid wordt. Deze uitbreiding moet echter gebeuren voor het evaluatiemoment en niet op het evaluatiemoment zelf (dus bij gequoteerde taken).

De respondenten die MT aanvaardbaarder vinden voor niet-gequoteerde taken zijn van mening dat MT een leerhulpmiddel kan zijn tijdens de oefenfase. MT-tools kunnen leerlingen helpen om hun eigen kennis, bijvoorbeeld woordenschat, te verbeteren. Daarnaast is er ook een respondent die aangeeft dat het leerlingen over hun angst

heen kan helpen bij het voorbereiden van spreektaken. De respondenten zijn het er echter wel grotendeels over eens dat MT niet gebruikt mag worden bij gequoteerde taken. De leerlingen kunnen dankzij MT hun kennis vergroten tijdens de oefenfase, maar tijdens evaluatiemomenten moeten zij op hun eigen kennis kunnen terugvallen. De leerkrachten geven aan dat zij immers de taalvaardigheid van hun leerlingen beoordelen, en niet de taalvaardigheid van de MT-tools.

Vindt u dat MT-gebruik voor niet-gequoteerde taken aanvaardbaarder is dan voor taken die wel op punten staan?

69 antwoorden

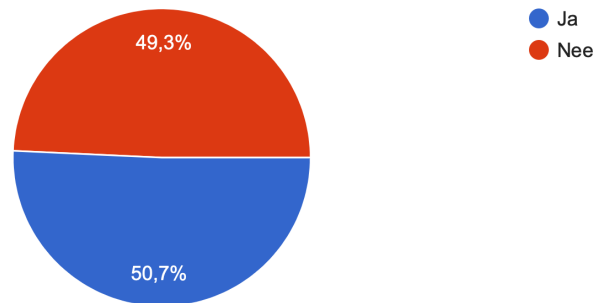


Figuur 24

Bij de vraag of MT-gebruik aanvaardbaarder is voor bepaalde vaardigheden dan voor andere, zijn de meningen verdeeld. Ongeveer de helft (49,3%) van de deelnemers vindt dat de vaardigheid geen beslissende factor is voor het al dan niet toelaten van MT-gebruik. De andere helft (50,7%) vindt dat er wel een onderscheid gemaakt moet worden tussen de verschillende vaardigheden (figuur 25). Binnen deze laatste groep zijn de meningen nog eens sterk verdeeld over voor welke vaardigheden MT-gebruik aanvaardbaarder is.

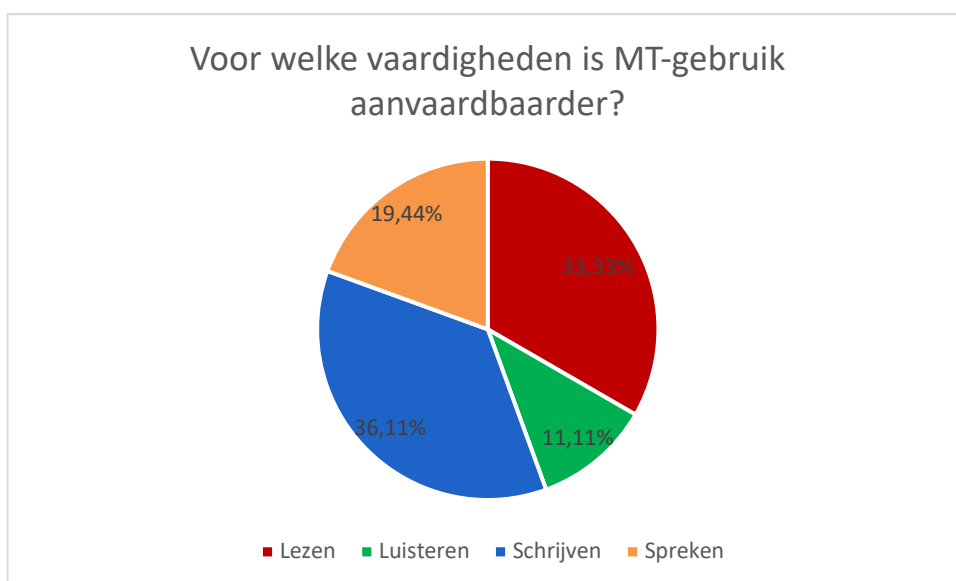
Vindt u dat MT-gebruik voor bepaalde vaardigheden (lezen, schrijven, spreken, (mondelinge) interactie, luisteren) aanvaardbaarder is dan voor andere?

69 antwoorden



Figuur 25

Zoals figuur 26 aantoont geeft een deel van de respondenten aan MT-gebruik vooral aanvaardbaarder te vinden voor de receptieve vaardigheden (lezen en luisteren), terwijl anderen het net aanvaardbaarder vinden voor productieve vaardigheden (schrijven en spreken). De reden waarom sommigen MT-gebruik vooral voor productieve vaardigheden aanvaardbaar vinden, is de moeilijkheidsgraad van deze vaardigheden. Daarnaast geven verschillende respondenten ook aan dat ze MT een goed hulpmiddel vinden voor leerlingen om hun uitspraak in de vreemde taal te oefenen.



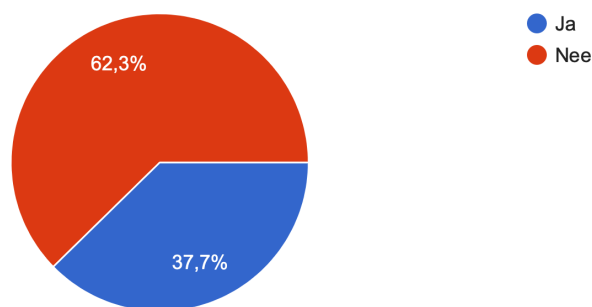
Figuur 26

De meerderheid van de leerkrachten (62,3%) die deelnamen aan de enquête vinden dat er geen andere criteria zijn die de aanvaardbaarheid van MT meebepalen. 37,7% denkt hier anders over en vindt dat er wel nog criteria zijn om rekening mee te houden (figuur 27). Het criterium dat het vaakst genoemd wordt is de evaluatiecriteria van de opdracht. Het is volgens de respondenten belangrijk om bij iedere opdracht vooraf te bepalen waarop de nadruk ligt tijdens de evaluatie en vervolgens te bepalen of MT-gebruik daar al dan niet is bij toegestaan.

Een ander criterium dat een aantal keer aangehaald wordt, is de taalsterkte van de leerling. Zo zouden sommige respondenten MT-gebruik bij leerlingen met taal-/leerstoornissen, of bij leerlingen met een achterstand of specifieke noden, sneller toelaten ter ondersteuning.

Zijn er volgens u nog andere criteria die bepalen of MT-gebruik tijdens het maken van een taak al dan niet aanvaardbaar is?

69 antwoorden



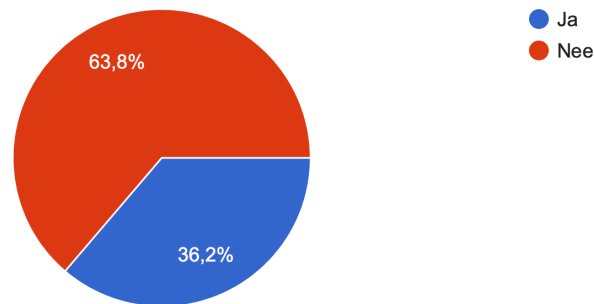
Figuur 27

Een kleine meerderheid (63,8%) vindt dat de lengte van de te vertalen tekst geen invloed heeft op het al dan niet toelaten van MT-gebruik. 37,7% vindt MT-gebruik net aanvaardbaarder voor kortere stukken tekst (woorden of korte zinnen) dan voor langere teksten (figuur 28). De meerderheid van deze groep respondenten vindt MT-gebruik enkel voor woorden niet erg, omdat leerlingen op deze manier nog zelf actief nadenken over hun zinsbouw. Twee respondenten geven daarentegen aan dat zij MT-gebruik voor losse woorden net niet optimaal vinden, aangezien MT-tools in een dergelijke situatie niet altijd weten binnen welke context het woord gesitueerd wordt.

Bij MT-gebruik voor langere stukken tekst, wordt de context ook duidelijker voor de MT-tool en levert het betere resultaten op.

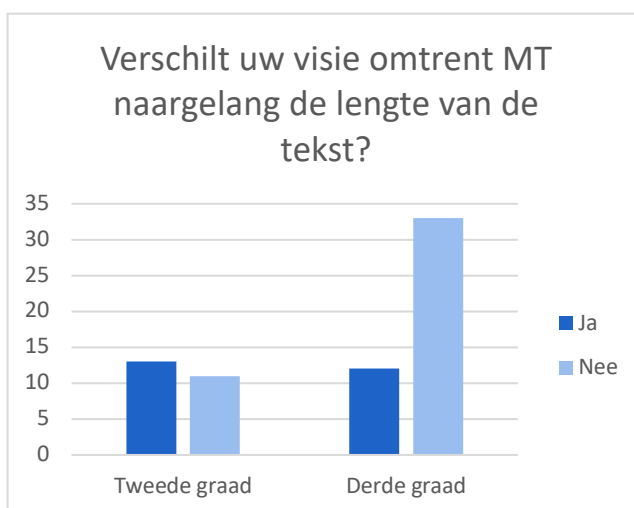
Verschilt uw visie omtrent MT naargelang de lengte van de tekst die de leerlingen met MT vertalen (woorden, zinnen, paragrafen, teksten)?

69 antwoorden



Figuur 28

Wanneer we figuur 29 bekijken, zien we dat hoofdzakelijk leraren die lesgeven in de tweede graad vinden dat de lengte van de tekst een bepalende factor is voor het al dan niet toelaten van MT-gebruik. Leraren die actief zijn in de derde graad laten hun visie omtrent MT-gebruik minder afhangen van de lengte van de tekst.



Figuur 29

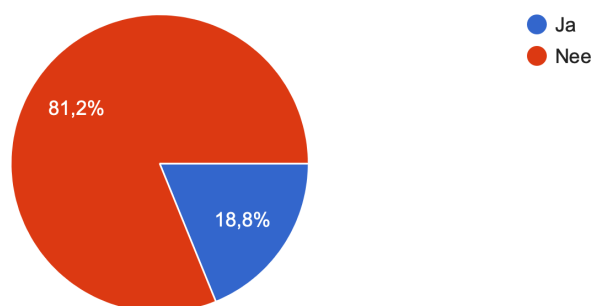
De meerderheid van de respondenten geeft aan dat hun visie omtrent MT-gebruik niet verschillend is voor leerlingen met een verschillend taalvaardigheidsniveau die,

enerzijds binnen hetzelfde jaar (81,2%), anderzijds in een ander jaar (84,1%), studeren (figuren 30 en 31). De respondenten die aangeven te vinden dat MT-gebruik wel mag verschillen tussen leerlingen binnen hetzelfde jaar, wijzen erop dat (ex-)OKAN-leerlingen, zwakkere leerlingen of leerlingen met een achterstand/stoornis (bv. dyslexie) hier vaker gebruik mogen van maken. Eén respondent geeft echter aan MT-gebruik niet eerder toe te laten bij minder sterke leerlingen, omdat zij op deze manier hun resultaten zouden kunnen verkleuren.

15,9% van de respondenten vindt dat het al dan niet toelaten van MT-gebruik mag verschillen naargelang het jaar waarin de leerlingen zitten (figuur 31). Sommigen binnen deze groep vinden MT-gebruik aanvaardbaarder binnen lagere jaren, omdat zij nog minder parate kennis hebben. Daarbij verwachten ze van leerlingen in hogere jaren dat zij minder terug hoeven te grijpen naar MT-tools, omdat zij al meer oefening gehad hebben. Een ander deel binnen deze groep vindt net dat MT-gebruik aanvaardbaarder is binnen hogere jaren, omdat zij met een kritischere blik kunnen kijken naar de resultaten die MT voorstelt. Deze laatste zijn van mening dat de leerlingen al een bepaald taalvaardigheidsniveau bereikt moeten hebben alvorens zij op een correcte manier met MT-tools kunnen werken.

Wanneer leerlingen **binnen hetzelfde jaar** een verschillend taalvaardigheidsniveau hebben, verschilt uw visie omtrent MT dan volgens het niveau van de leerlingen?

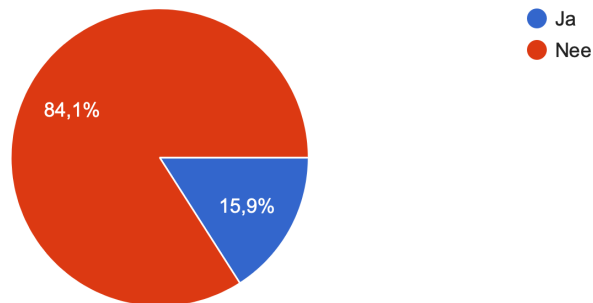
69 antwoorden



Figuur 30

Leerlingen in het zesde jaar hebben een ander taalvaardigheidsniveau dan leerlingen in het vijfde jaar, bijvoorbeeld. Verschilt uw visie omtrent MT volgens het jaar waarin de leerlingen zitten?

69 antwoorden



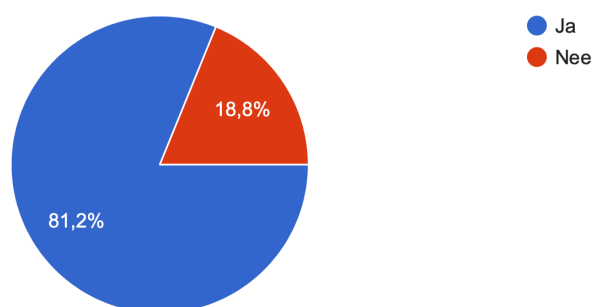
Figuur 31

3.4 Voor- en nadelen van Machine Translation (MT)

Zowel bij de vraag of MT voordelen zou kunnen opleveren voor leerlingen als bij de vraag over nadelen, antwoordde de meerderheid van de respondenten "ja". 81,2% gaf aan te vinden dat MT-gebruik voordelen biedt, terwijl 92,8% vindt dat het nadelen oplevert (figuren 32 en 33).

Vindt u dat het gebruik van MT leerlingen voordelen zou kunnen opleveren?

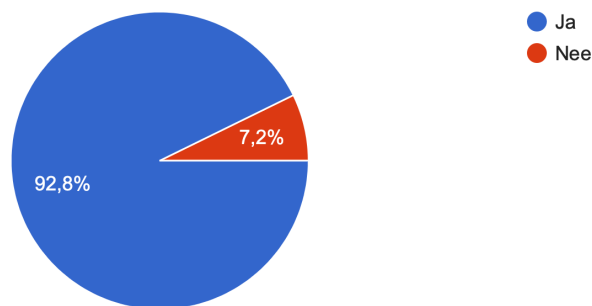
69 antwoorden



Figuur 32

Vindt u dat het gebruik van MT leerlingen nadelen zou kunnen opleveren?

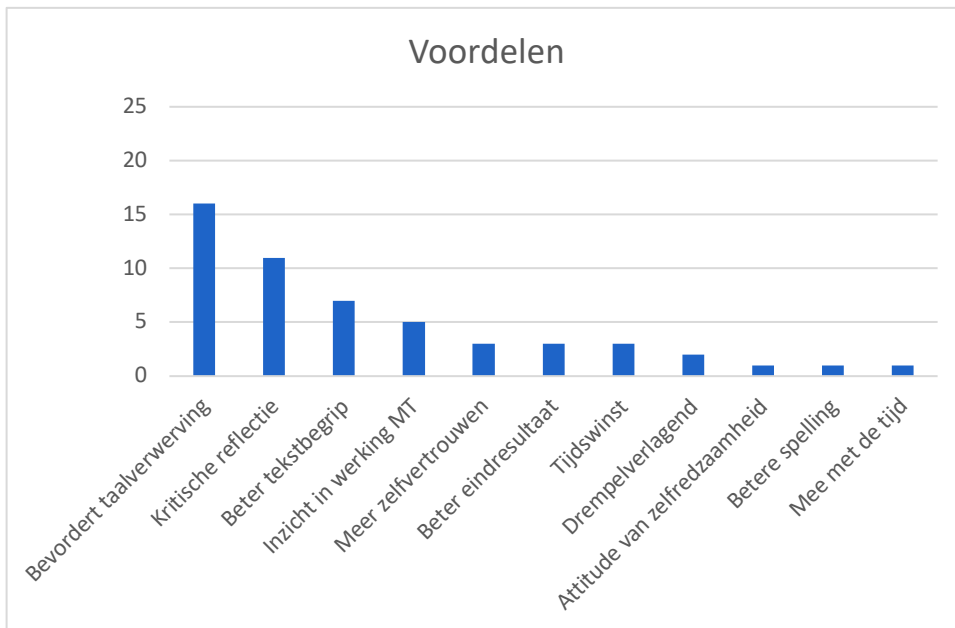
69 antwoorden



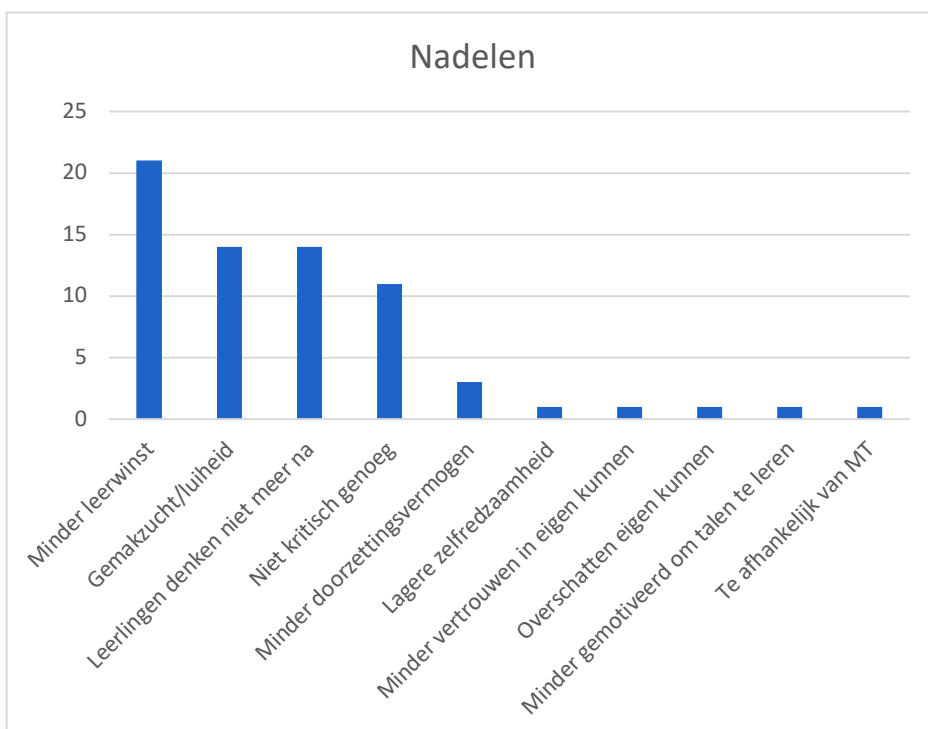
Figuur 33

Wanneer we nagaan welke voordelen MT-gebruik volgens de respondenten kan opleveren, geven de meesten aan dat het de taalverwerving van de leerlingen kan bevorderen. Daarnaast geven verschillende respondenten ook aan dat het leerlingen aanzet tot kritische reflectie en dat het kan bijdragen tot een beter tekstbegrip (figuur 34).

De belangrijkste nadelen volgens de respondenten zijn enerzijds een verminderde leerwinst, anderzijds gemakzucht/luiheid. Dit laatste kan evenals als één van de belangrijkste redenen gezien worden waarom leerlingen gebruik maken van MT. Door MT-gebruik denken leerlingen zelf niet voldoende meer na en daarbij zijn ze niet kritisch genoeg over de geproduceerde vertalingen (figuur 35).



Figuur 34

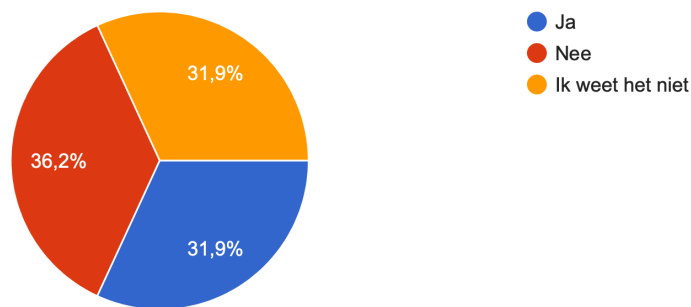


Figuur 35

Aangezien de meeste respondenten aangeven ervan overtuigd te zijn dat MT zowel voor- als nadelen kan opleveren, zijn de antwoorden op de vraag of de voordelen opwegen tegen de nadelen enorm verdeeld. Sommigen (36,2%) vinden dat de voordelen van MT-gebruik niet opwegen tegen de nadelen, terwijl bijna evenveel

respondenten (31,9%) net vinden van wel. Nog eens evenveel respondenten (31,9%) geeft aan het niet te weten (figuur 36). Uit de antwoorden blijkt dat volgens de respondenten de voordelen vooral kunnen opwegen tegen de nadelen indien de leerlingen op een correcte manier leren gebruik van maken van MT.

Denkt u dat de voordelen van het gebruik van MT kunnen opwegen tegen de nadelen?
69 antwoorden

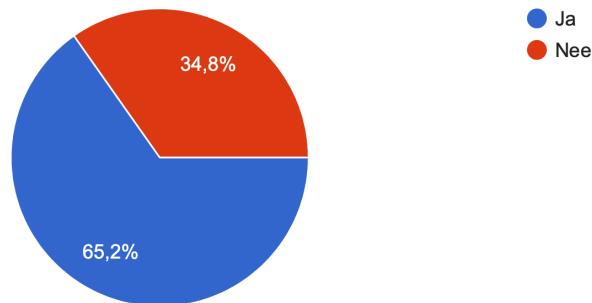


Figuur 36

Figuur 37 geeft weer dat 65,2% van de deelnemende leerkrachten MT-gebruik ziet als een mogelijke aanvulling op het gebruik van woordenboeken. Een aantal van de redenen waarom sommigen MT als een aanvulling zien, is omdat het snel en efficiënt is en omdat het daarnaast ook de juiste uitspraak aanreikt aan de leerlingen. Toch zijn er ook een aantal respondenten die aangeven MT niet als een aanvulling op, maar eerder als een volledige vervanging van woordenboeken te zien.

Vindt u dat het gebruik van MT een aanvulling is op het gebruik van woordenboeken (zowel monolinguale als bilinguale)?

69 antwoorden

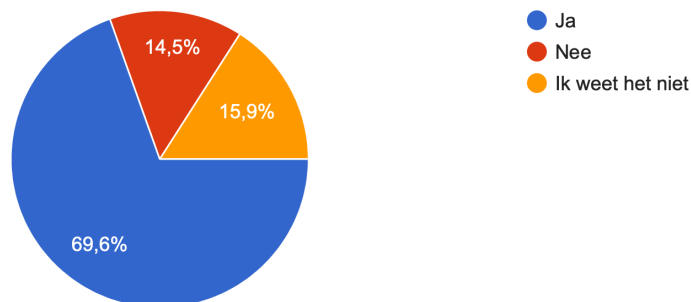


Figuur 37

69,6% van de respondenten gelooft dat leerlingen bijleren van MT-gebruik, maar enkel op voorwaarde dat ze kritisch nadenken over de geproduceerde vertalingen. 14,5% vindt niet dat leerlingen ervan bijleren en 15,9% geeft aan het niet te weten (figuur 38).

Gelooft u dat leerlingen kunnen bijleren wanneer zij MT gebruiken?

69 antwoorden

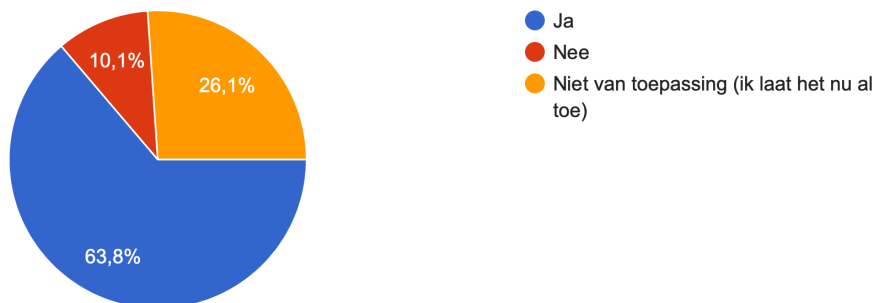


Figuur 38

63,8% geeft daarnaast ook aan dat zij MT-gebruik vaker zouden toestaan indien uit onderzoek zou blijken dat leerlingen er effectief leerwinst door boeken. 10,1% zou het gebruik daarom niet meer toelaten en voor 26,1% is deze vraag niet van toepassing omdat ze het nu al toelaten (figuur 39).

Indien uit onderzoek zou blijken dat leerlingen leerwinst kunnen boeken door het gebruik van MT, zou u MT dan meer toelaten?

69 antwoorden

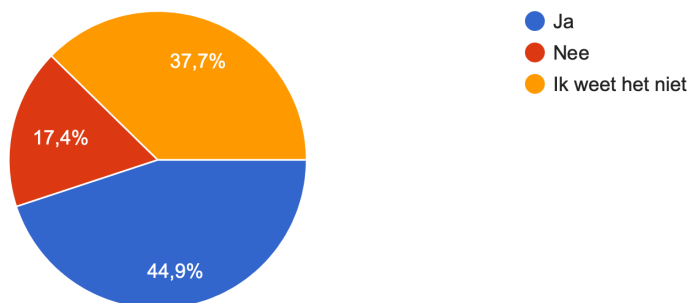


Figuur 39

Bij de vraag of leerlingen gemotiveerder zouden zijn wanneer MT-gebruik toegestaan is, zijn de antwoorden opnieuw verdeeld. Een kleine meerderheid (44,9%) geeft aan te denken van wel terwijl 37,7% er geen idee over heeft. 17,4% van de respondenten zegt dan weer dat leerlingen er niet gemotiveerder door zijn (figuur 40). Verschillende respondenten geven aan te denken dat leerlingen wel gemotiveerder zijn omdat ze dankzij dergelijke tools een beter resultaat kunnen behalen en dit hun een gevoel van zekerheid kan bieden. Uit de antwoorden blijkt daarentegen ook dat leerkrachten ervan overtuigd zijn dat de intrinsieke motivatie niet zal veranderen door het toestaan van MT-gebruik.

Denkt u dat leerlingen gemotiveerder zouden zijn (vb. om taken te maken, om een nieuwe taal te leren) wanneer ze MT mogen gebruiken?

69 antwoorden



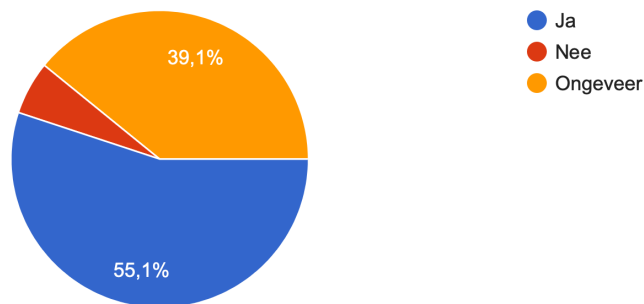
Figuur 40

3.5 Interesse in MT

Een kleine meerderheid van de respondenten (55,1%) geeft aan te begrijpen hoe MT werkt. 39,1% begrijpt de werking ongeveer en 5,8% helemaal niet (figuur 41). Van de 44,9% respondenten die de werking niet of ongeveer begrijpt, geeft iets meer dan de helft (56,8%) aan hun visie misschien aan te passen indien zij de werking beter zouden begrijpen. 29,7% geeft aan dat ze hun visie niet zouden aanpassen en slechts 13,5% zegt dit wel te doen (figuur 42).

Begrijpt u hoe MT werkt?

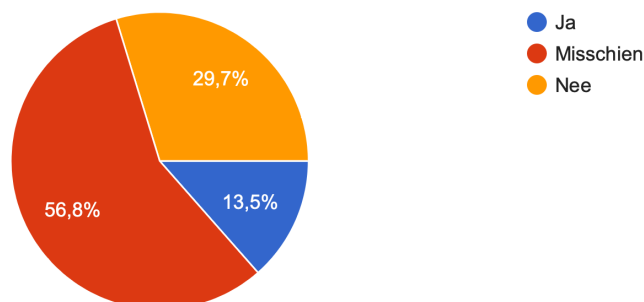
69 antwoorden



Figuur 41

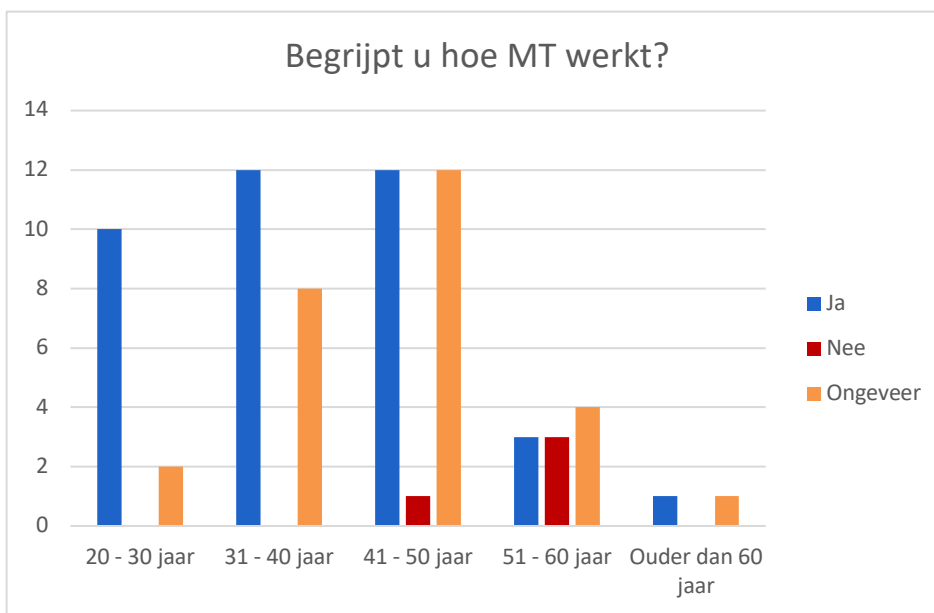
Indien uw antwoord op de vorige vraag ongeveer of nee is, denkt u dat u uw visie omtrent MT zou aanpassen indien u de werking beter zou begrijpen?

37 antwoorden



Figuur 42

Wanneer we het lerarenprofiel, en meer specifiek de leeftijdscategorie van de respondenten, vergelijken met de vraag of zij de werking van MT al dan niet begrijpen, krijgen we de grafiek in figuur 43. De respondenten die de werking niet begrijpen, vallen binnen de leeftijdscategorieën van 41 tot 50 en 51 tot 60 jaar. Binnen de groep respondenten in de jongste categorieën (20 tot 30 en 31 tot 40 jaar) begrijpt de meerderheid de werking wel. Hoe ouder de leeftijdscategorie, hoe minder goed de werking van MT dus begrepen wordt.

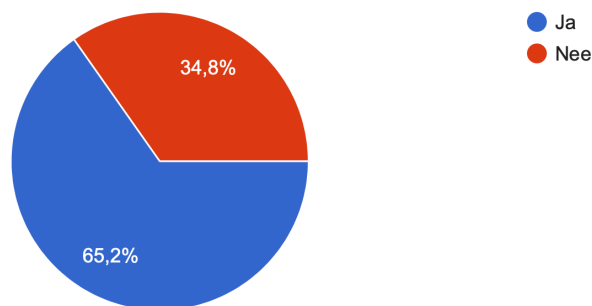


Figuur 43

Zoals in figuur 44 geïllustreerd, zou 65,2% van de deelnemende leerkrachten een bijscholing willen volgen over de werking van MT. 34,8% van de respondenten is hier niet in geïnteresseerd.

Zou u graag een bijscholing willen volgen over de werking van MT?

69 antwoorden



Figuur 44

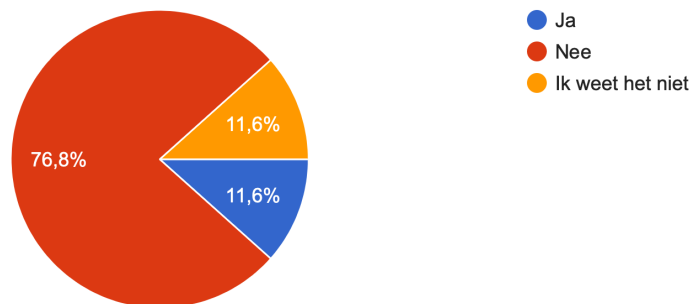
76,8% van de respondenten ziet MT niet als een bedreiging voor het beroep van taalonderwijzer (figuur 45). Het volgende antwoord vat de mening van de meeste respondenten samen, over waarom zij vinden dat MT geen bedreiging vormt:

Taalonderwijs blijft essentieel om de bouwstenen van een taal duidelijk uit te leggen. De MT reikt de taal aan, maar niet de kennis achter de taal. Dat dient de onderwijzer te doen.

Verschillende respondenten wijzen erop dat MT niet in staat is om uit te leggen waarom een bepaalde vertaling of (grammaticale) structuur gebruikt wordt in een bepaalde situatie. Een leerkracht daarentegen kan gericht uitleg geven over waarom en wanneer een bepaalde structuur gebruikt kan worden. MT is dus wel in staat om oplossingen aan te reiken, maar (nog) niet om leerlingen inzicht te doen krijgen in de taal. Daarnaast bestaat taalonderwijs ook uit meer dan enkel vertalen. Zo nemen cultuur en literatuur ook een belangrijke plaats in op school en hiervoor kan MT niet voldoende ingezet worden. Tot slot geven enkele personen ook aan dat taal te veel nuances bevat waardoor MT zeker niet altijd een correcte vertaling aflevert. Enkelen geven aan dat MT perfect gebruikt kan worden als aanvulling op het taalonderwijs, maar zeker niet in staat is het volledig te vervangen.

Denkt u dat MT een bedreiging vormt voor het beroep van taalonderwijzer?

69 antwoorden

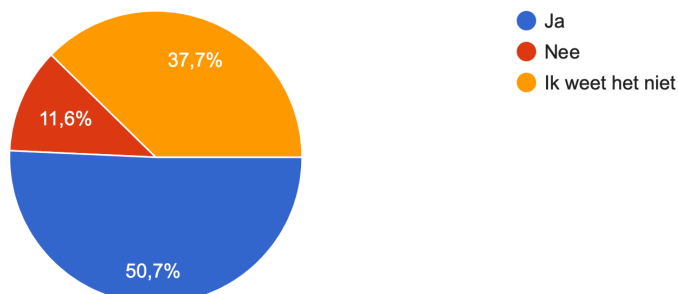


Figuur 45

De helft van de respondenten (50,7%) vindt dat MT een opportuniteit kan vormen voor de taalonderwijzer. Een minderheid (11,6%) denkt net van niet en 37,7% weet het niet (figuur 46). Degenen die vinden dat het een opportuniteit kan vormen, wijzen erop dat het de efficiëntie en leerwinst kan vergroten en het leerproces kan versnellen. Hierdoor zouden leerkrachten meer tijd kunnen besteden aan andere vaardigheden, die nu nog te weinig aan bod komen. Sommigen maken de vergelijking met een rekenmachine binnen het vak wiskunde. Een rekenmachine vervangt het wiskundig redeneren zeker niet volledig, maar het is wel een veel gebruikt hulpmiddel. Verschillende deelnemers kijken op een gelijkaardige manier naar MT en zien het als een hulpmiddel binnen het vreemdetalenonderwijs.

Denkt u dat MT een opportuniteit kan vormen voor het beroep van taalonderwijzer?

69 antwoorden



Figuur 46

4 DISCUSSIE

Wanneer we de resultaten uit dit onderzoek vergelijken met de resultaten uit andere onderzoeken, buiten Vlaanderen, constateren we zowel overeenkomsten als verschillen. Ten eerste is uit ons onderzoek gebleken dat de meerderheid van de leraren (69,6%) zelf gebruik maakt van MT voor persoonlijke doeleinden. Slechts 30,4% gaf aan er nooit gebruik van te maken. Dit resultaat ligt in lijn met de resultaten uit onderzoek van Ata & Debreli (2021) en Jolley & Maimone (2015). Zij kwamen tot de conclusie dat slechts een vierde van de leerkrachten nooit gebruik maakt van MT. Het MT-gebruik door leraren voor professionele doeleinden ligt echter heel wat lager dan voor persoonlijke. Slechts 44,9% van de participanten maakt gebruik van MT voor werkgerelateerde zaken. Een mogelijke verklaring voor het verschil in gebruik voor persoonlijke en professionele doeleinden, zou de doeltaal kunnen zijn. MT-gebruik voor professionele doeleinden wijst hoogstwaarschijnlijk op het gebruik voor de ta(a)l(en) die de leraar zelf onderwijst. Aangezien leraren systematisch terugvallen op hun eigen vakkennis, maken zij niet zo vaak gebruik van MT. MT-gebruik voor niet-professionele doeleinden zou dan net kunnen wijzen op het gebruik voor andere vreemde talen, dan de talen die de leraar zelf onderwijst. Wanneer we vervolgens de anciënniteit van de leraren vergelijken met hun visie tegenover MT-gebruik door leerlingen, zien we geen opvallende verschillen. Merschel & Munné (2022) daarentegen, kwamen tot de vaststelling dat leerkrachten die nog niet zo lang aan de slag zijn in het onderwijs, toleranter staan tegenover MT-gebruik.

Daarnaast bleek uit onderzoek van Jolley & Maimone (2015) ook dat 97,66% van de leerlingen gebruik maakt van MT. Wanneer we dit resultaat vergelijken met de perceptie van leraren, over het MT-gebruik door leerlingen, zien we dat niet alle leraren hier zo over denken. Slechts 68,1% van de participanten denkt dat meer dan 90% van hun leerlingen gebruik maakt van MT-tools. De andere participanten denken dat slechts een kleiner percentage leerlingen terugvalt op MT-gebruik. Onderzoek van Knowles (2016) toont aan dat 50% van de leraren openstaat voor MT-gebruik door leerlingen. Dit resultaat ligt in lijn met onze resultaten, al moet wel opgemerkt worden dat het MT-beleid dat leraren hanteren sterk afhankelijk is van de situatie. MT-gebruik in de les en voor huistaken wordt door verschillende leraren wel toegestaan, maar MT-gebruik voor toetsen examens veel minder tot nooit. Daarnaast gaf 15,9% van de

respondenten aan dat er ook een beleid omtrent MT bestaat binnen de school of vakgroep waar zij lesgeven. De helft van de participanten gaf aan dat dit beleid inhoudt dat leerlingen schrijfopdrachten in de les moeten maken. Op deze manier heeft de leerkracht er de volledige controle over dat leerlingen geen gebruik maken van MT, wanneer dit niet is toegestaan. Geen enkele participant gaf daarentegen aan een beleid te hebben dat MT-gebruik door leerlingen volledig verbiedt. Dit staat in contrast met het onderzoek van Knowles (2016), waar alle deelnemers aangaven dat het beleid binnen hun school MT-gebruik expliciet verbiedt.

Een aantal factoren kunnen de aanvaardbaarheid van MT-gebruik beïnvloeden. In dit onderzoek werd gepeild naar drie factoren, namelijk: de quotering van de taak, de vaardigheid die getest wordt en de lengte van de te vertalen tekst. Hellmich & Vinall (2021) concludeerden dat de meeste leerkrachten de quotering van een taak niet zien als een beslissende factor om de aanvaardbaarheid te bepalen. Eén vierde vindt dit net wel bepalend. Uit de antwoorden van onze enquête kwamen min of meer dezelfde resultaten naar voren. 37,7% vindt de quotering namelijk wel van belang en de meerderheid (62,3%) vindt dit niet. Een andere factor die van belang blijkt te zijn bij het al dan niet toelaten van MT, is de te testen vaardigheid. Zo blijkt uit onderzoek van Hellmich & Vinall (2021) dat de aanvaardbaarheid van MT-gebruik hoger ligt bij lees- dan bij schrijftaken. Ons onderzoek toont net aan dat MT-gebruik bij schrijftaken aanvaardbaarder geacht wordt dan het gebruik bij leestaken, al is het verschil wel klein (36,11% bij schrijven tegenover 33,33% bij lezen). Wat de lengte van de te vertalen tekst betreft, zijn de resultaten van ons onderzoek tegengesteld aan die van eerdere onderzoeken (Hellmich & Vinall, 2021; Jolley & Maimone, 2022; Stapleton & Leung Ka Kin, 2019). Uit deze voorgaande onderzoeken blijkt dat leerkrachten de lengte van de tekst een belangrijke factor vinden in het al dan niet toelaten van MT. Uit onze resultaten blijkt echter dat slechts 36,2% van de leerkrachten vindt dat de lengte van de tekst een bepalende factor is voor de aanvaardbaarheid van MT-gebruik. Terwijl de meerderheid van de respondenten die tot deze laatste groep behoren, vinden dat MT-gebruik aanvaardbaarder is voor woorden dan voor zinnen of volledige teksten, denken twee respondenten hier anders over. Zij gaven namelijk aan dat MT nood heeft aan een bepaalde context om correct te kunnen vertalen. Zij vinden MT-gebruik voor kortere segmenten, zoals bijvoorbeeld woorden, dus minder aanvaardbaar dan voor

langere stukken tekst. Uit onderzoek van Hellmich & Vinall (2021) blijkt net dat hoe korter de te vertalen tekst is, hoe groter de aanvaardbaarheid van het MT-gebruik is.

Tot slot stelden we vast dat de meeste leerkrachten zowel voor- als nadelen zien in het gebruik van MT door leerlingen. Het vaakst genoemde voordeel is dat MT de taalverwerving van leerlingen kan bevorderen. Dit staat echter in sterk contrast met een resultaat uit onderzoek van Merschel & Munné (2022), waar bijna alle participanten vonden dat MT net niet bijdraagt tot een verbetering van de taalvaardigheid van leerlingen. Wat de negatieve impact van MT vervolgens betreft, valt er wel een gelijkenis op te merken tussen ons onderzoek en eerder uitgevoerd onderzoek. Wij stelden vast dat het grootste nadeel volgens de meerderheid van de deelnemers is dat MT de leerwinst van leerlingen vermindert. Daarnaast bleek uit onderzoek van Hellmich & Vinall (2021) namelijk ook dat een groot aantal leerkrachten vindt dat MT-gebruik de leermogelijkheden van leerlingen vermindert.

CONCLUSIE

Met dit onderzoek wilden we de visie van Vlaamse leraren achterhalen omtrent MT-gebruik in de klas. Specifiek zochten we een antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

1) Hoe ziet het MT-beleid in de klas eruit?

Algemeen kunnen we besluiten dat de meningen over MT-gebruik in de klas verdeeld zijn. Tijdens de les en voor huistaken laat de meerderheid van de leraren het gebruik soms toe, al laten sommigen het ook nooit, of net altijd toe. Wat MT-gebruik tijdens toetsen en examens betreft, valt er min of meer een consensus te merken. In deze twee laatstgenoemde situaties laat de overgrote meerderheid MT-gebruik namelijk nooit toe.

2) Welke factoren bepalen of leerkrachten MT-gebruik al dan niet aanvaardbaar vinden?

We kunnen concluderen dat de te testen vaardigheid de belangrijkste factor is die bepaald of leerkrachten MT-gebruik aanvaardbaar vinden of niet. Slechts een minderheid van de leraren vindt dat de quotering en de lengte van de te vertalen tekst van belang zijn bij het al dan niet toelaten van MT-gebruik.

3) Hoe percipiëren leerkrachten de impact van MT?

Leerkrachten zien zowel voor- als nadelen voor leerlingen in het gebruik van MT-tools. Een voordeel waar de meesten het over eens zijn is dat leerlingen taalvaardiger worden door het gebruik van MT. Het belangrijkste nadeel van MT-gebruik, volgens leerkrachten, is dat het bijdraagt tot een verminderde leerwinst voor leerlingen. Wat de impact van MT op het beroep van taalonderwijzer betreft, is de meerderheid het erover eens dat het geen bedreiging vormt. De helft van de deelnemers vindt net dat MT een opportuniteit kan vormen voor leraren.

4) Hoe goed kennen leerkrachten de werking van MT en in welke mate zijn ze bereid om erover bij te leren?

Zo goed als alle leraren gaven aan de werking van MT-tools ongeveer of volledig te begrijpen. Daarnaast geeft de meerderheid ook aan interesse te hebben in

bijscholingen over MT. Uit het literatuuroverzicht bleek al dat bijscholingen over MT-gebruik de visie van leraren op een positieve manier beïnvloedden (Knowles, 2016). We zouden dus kunnen stellen dat indien leraren bijscholingen volgen over MT, dit een positief effect kan hebben op hun visie omtrent MT-gebruik in de klas.

Hoewel dit onderzoek een idee geeft van de visie van Vlaamse leraren omtrent MT-gebruik in de klas, moeten er toch enkele kanttekeningen gemaakt worden. In het eerste deel van de enquête werd het lerarenprofiel in kaart gebracht. Daarbij dient opgemerkt te worden dat het aantal leraren die Frans onderwijzen, in de meerderheid zijn. Dit kan te wijten zijn aan mijn persoonlijke talenkeuze, aangezien ik de educatieve master volg met als taalkeuzes Frans en Spaans. Hierdoor heeft deze enquête meer Franse leerkrachten kunnen bereiken dan bijvoorbeeld Engelse. Van Duits en Spaans wordt in het secundair onderwijs een minder aantal uren onderwezen dan Frans en Engels. Dit zou dan wellicht ook de reden kunnen zijn voor het lage responspercentage bij deze twee talen. Vervolgens moet ook opgemerkt worden dat de helft van de respondenten al 15 jaar of langer voor de klas staat. Hierdoor konden geen optimale vergelijkingen gemaakt worden naargelang de anciënniteit van de leraren. Door het verkorte karakter van deze masterproef, was het daarnaast slechts mogelijk een beperkte doelgroep te bevragen. Interessante pistes voor vervolgonderzoek zouden dan ook kunnen zijn om, bijvoorbeeld, de visie van leraren te vergelijken naargelang de onderwijsvorm waarin zij lesgeven (ASO, TSO, KSO, BSO). Bovendien constateerden we bij de vraag of de lengte van de tekst een beïnvloedende factor is in de aanvaardbaarheid van MT, dat er een opmerkelijk verschil is tussen de visie van leraren die lesgeven in de tweede en derde graad. Een andere invalshoek zou dus een vergelijking kunnen zijn tussen leraren die in verschillende graden lesgeven. Aangezien de meerderheid van de respondenten aangaf MT-gebruik vaker toe te laten indien uit onderzoek zou blijken dat leerlingen er leerwinst door boeken, is ook dit een mogelijke piste voor verder onderzoek.

BIBLIOGRAFIE

- Ata, M., & Debrelı, E. (2021). Machine Translation in the Language Classroom: Turkish EFL Learners' and Instructors' Perceptions and Use. *IAFOR Journal of Education: Technology in Education*.
- Bourdais, A., & Guichon, N. (2020). Représentations et usages du traducteur en ligne par les lycéens. *Alsic - Apprentissage Des Langues et Systèmes d'information et de Communication*.
- GO!-onderwijs. (2014). *Leerplan Secundair Onderwijs*. <https://Pro.g-o.Be/Blog/Documents/2014-015.Pdf>.
- Hellmich, E., & Vinall, K. (2021). FL Instructor Beliefs About Machine Translation. *International Journal of Computer-Assisted Language Learning and Teaching (IJCALLT)*.
- Jolley, J. R., & Maimone, L. (2015). *Free Online Machine Translation: Use and Perceptions by Spanish Students and Instructors*.
- Jolley, J. R., & Maimone, L. (2022). Thirty Years of Machine Translation in Language Teaching and Learning: A Review of the Literature. *L2 Journal*.
- Knowles, C. L. (2016). *INVESTIGATING INSTRUCTOR PERCEPTIONS OF ONLINE MACHINE TRANSLATION AND SECOND LANGUAGE ACQUISITION WITHIN MOST COMMONLY TAUGHT LANGUAGE COURSES*.
- Lee, S.-M. (2021). The effectiveness of machine translation in foreign language education: a systematic review and meta-analysis. In *Computer Assisted Language Learning*.
- Macken, L., Lefever, E., & Daems, J. (2021). *Inleiding tot de vertaaltechnologie*.
- Merschel, L., & Munné, J. (2022). Perceptions and Practices of Machine Translation Among 6th-12th Grade World Language Teachers. *L2 Journal*.
- Stapleton, P., & Leung Ka Kin, B. (2019). Assessing the accuracy and teachers' impressions of Google Translate: A study of primary L2 writers in Hong Kong. *English for Specific Purposes*.

BIJLAGEN

Bijlage 1: enquête “Het gebruik van Machine Translation (MT) in het vreemdetalenonderwijs”

Een aantal vragen uit de enquête werden niet besproken in deze scriptie. Meer bepaald de vragen over de educatieve toepassingen, gebaseerd op MT, werden achterwege gelaten. Aangezien deze vooral bedoeld waren om de participanten tips mee te geven, waren deze minder relevant voor de bespreking.

HET GEBRUIK VAN MACHINE TRANSLATION (MT) IN HET VREEMDETALENONDERWIJS

Deze enquête bestaat uit vijf delen en peilt naar de visie van leraren over het gebruik van automatische vertaalsystemen (Machine Translation of MT) en zal ongeveer 20 minuten in beslag nemen. Meer specifiek richt deze enquête zich op leraren die moderne vreemde talen (Frans, Engels, Duits en Spaans) onderwijzen in de tweede en/of derde graad van het Algemeen Secundair Onderwijs.

Machine Translation Tools zijn computerprogramma's die woorden, woordgroepen, zinnen of volledige teksten vertalen zonder menselijke tussenkomst. Idealiter voert een gebruiker een tekst in taal A in het systeem in, en komt die tekst er na verwerking weer uit als een inhoudelijk gelijkwaardige tekst in taal B. De bekendste voorbeelden van Machine Translation Tools zijn Google Translate en DeepL.

In deze studie worden alle gegevens op anonieme wijze verwerkt. Dat betekent dat wij, noch andere personen, uw identiteit kunnen afleiden uit de verzamelde gegevens of deze gegevens kunnen koppelen aan uw identiteit. Door deel te nemen aan deze enquête, geeft u aan de onderzoekers toestemming om de verzamelde gegevens te verwerken, te bewaren, te analyseren en erover te rapporteren.

Na afloop van dit onderzoek verloten wij 15 boekenbonnen van €10 van Standaard Boekhandel onder de respondenten. Indien u kans wenst te maken op een van deze bonnen, dient u op het einde van de enquête uw e-mailadres op te geven. Zo kunnen we na de studie contact met u opnemen. Uw e-mailadres zal in een apart bestand bewaard worden.

Indien u vragen heeft, mag u deze zeker stellen via Taike.Vanhooren@ugent.be.

*Vereist

Deel 1: lerarenprofiel

1. Tot welke leeftijdscategorie behoort u? *

Markeer slechts één ovaal.

- 20 - 30 jaar
- 31 - 40 jaar
- 41 - 50 jaar
- 51 - 60 jaar
- Ouder dan 60 jaar

2. Wat is uw basisdiploma en heeft u een educatieve opleiding gevolgd? (Bijvoorbeeld Toegepaste Taalkunde + Verkorte educatieve master)

3. Hoelang geeft u al les? *

Markeer slechts één ovaal.

- (Minder dan) 1 jaar
- 2 - 4 jaar
- 5 - 9 jaar
- 10 - 14 jaar
- (Meer dan) 15 jaar

4. Welke vreemde taal onderwijst u? (Indien u meerdere talen onderwijst, gelieve 1 hoofdtaal te kiezen waarvoor u deze enquête invult)

Markeer slechts één ovaal.

- Frans
- Engels
- Duits
- Spaans

5. Bent u moedertaalspreker van de taal die u onderwijst? *

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
- Nee

6. In welke graad geeft u les? (Indien u in beide graden lesgeeft, gelieve 1 graad te kiezen waarvoor u deze enquête invult)

Markeer slechts één ovaal.

- Tweede graad
- Derde graad

7. Tot welke onderwijskoepel behoort de school waar u lesgeeft? (Indien u bij meerdere koepels lesgeeft, gelieve 1 koepel te kiezen waarvoor u deze enquête invult)

Markeer slechts één ovaal.

- GO! onderwijs
- OVSG: Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten
- POV: Provinciaal Onderwijs Vlaanderen, het vroegere CVPO
- Katholiek Onderwijs Vlaanderen
- Federatie van Onafhankelijke Pluralistische Emancipatorische Methodescholen (FOPEM)
- Federatie Steinerscholen
- Raad van Inrichtende Machten van het Protestants-Christelijk Onderwijs (IPCO)Vlaams
- Onderwijs OverlegPlatform (VOOP)
- Andere

8. Wat is het niveau volgens het ERK (Gemeenschappelijk Europees Referentiekader) van de leerlingen aan wie u de vreemde taal onderwijst?

Vink alle toepasselijke opties aan.

A1: Kan vertrouwde alledaagse uitdrukkingen en zeer elementaire zinnen begrijpen en gebruiken gericht zijn op behoeften van een concreet type. Kan zichzelf en anderen voorstellen en kan vragen stellen en beantwoorden over persoonlijke details zoals waar hij/zij woont, mensen die hij/zij kent en dingen die hij/zij heeft. Kan op een eenvoudige manier communiceren, op voorwaarde dat de andere persoon langzaam en duidelijk praat en bereid is te helpen.

A2: Kan zinnen en vaak gebruikte uitdrukkingen begrijpen die betrekking hebben op gebieden die van direct belang zijn (bijvoorbeeld elementaire persoonlijke en familie-informatie, winkelen, plaatselijke geografie, werkgelegenheid). Kan communiceren in eenvoudige en routinematige taken die een direct uitwisseling van informatie over vereisen. Kan in eenvoudige bewoordingen aspecten van zijn/haar achtergrond, directe omgeving en zaken van onmiddellijk belang beschrijven.

B1: Kan de hoofdpunten begrijpen van een duidelijke standaardformulering over vertrouwde zaken die regelmatig voorkomen op het werk, op school, in de vrije tijd, enz. Kan omgaan met de meeste situaties die zich kunnen voordoen tijdens een reis in een gebied waar de taal wordt gesproken. Kan eenvoudige samenhangende tekst produceren over onderwerpen die vertrouwd of van persoonlijk belang zijn. Kan ervaringen en gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities beschrijven en in kort mening en plannen uitleggen.

B2: Kan de hoofdgedachten begrijpen van complexe teksten over zowel concrete als abstracte onderwerpen, met inbegrip van technische besprekingen op zijn/haar vakgebied. Kan zodanig vlot en spontaan communiceren dat regelmatige interactie met moedertaalsprekers zonder overbelasting voor beide partijen mogelijk is. Kan een duidelijke, gedetailleerde tekst produceren over een breed scala van onderwerpen en een standpunt over een actueel onderwerp uiteenzetten en de voor- en nadelen van verschillende opties uiteenzetten.

C1: Kan een breed scala van veeleisende, langere teksten begrijpen en impliciete betekenissen herkennen. Kan zich vloeiend en spontaan uitdrukken zonder naar uitdrukkingen te hoeven zoeken. Kan taal flexibel en doeltreffend gebruiken voor sociale, academische en professionele doeleinden. Kan een duidelijke, goed gestructureerde, gedetailleerde tekst produceren over complexe onderwerpen, met een beheerst gebruik van organisatiepatronen, verbindingswoorden en samenhangende elementen.

C2: Begrijpt moeiteloos vrijwel alles wat hij/zij hoort of leest. Kan informatie uit verschillende gesproken en geschreven bronnen samenvatten, argumenten en verslagen reconstrueren in een coherente presentatie. Kan zich spontaan, zeer vloeiend en precies uitdrukken, waarbij hij/zij zelfs in complexere situaties de fijnere nuances van de betekenis kan onderscheiden.

Deel 2: MT-gebruik en -beleid

9. Maakt u zelf soms gebruik van Machine Translation (MT) (vb. Google Translate, DeepL...) voor niet-professionele, persoonlijke doeleinden?

Markeer slechts één ovaal.

Ja

Nee

10. Maakt u zelf soms gebruik van MT voor professionele doeleinden (vb. het maken van cursussen, examens...)?

Markeer slechts één ovaal.

Ja

Nee

11. Indien uw antwoord op (één van) de twee vorige vragen ja is, kunt u dan kort toelichten voor welke doeleinden u gebruik maakt van MT en waarom?

12. Hoeveel procent van uw leerlingen heeft, denkt u, wel eens gebruik gemaakt van MT voor schooltaken (van gelijk welke aard)?

Markeer slechts één ovaal.

Minder dan 30%

30 - 50%

50 - 70%

70 - 90%

Meer dan 90%

13. Waarom denkt u dat leerlingen gebruik maken van MT? *

14. Zijn er specifieke MT-tools die u expliciet aan- of afraadt aan uw leerlingen? *

Markeer slechts één ovaal.

Ja

Neen

15. Indien uw antwoord op de vorige vraag ja is, kunt u dan kort toelichten welke tools u aan en/of afraadt en waarom?

16. Hoe staat u tegenover het gebruik van MT door leerlingen tijdens... *

Markeer slechts één ovaal per rij.

	Ik laat dit altijd toe.	Ik laat dit soms toe.	Ik laat dit nooit toe.
de les?	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
huistaken?	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
toetsen?	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
examens?	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

17. Kunt u kort toelichten waarom u het gebruik van MT wel/niet/soms toelaat? *

18. Indien u het gebruik van MT nooit of soms toelaat, wat doet u dan wanneer u vermoedt dat een leerling gebruik gemaakt heeft van MT?

19. Aan wat merkt u dat een leerling gebruik gemaakt heeft van MT?

20. Heeft de vakgroep / school / scholengroep waarbinnen u lesgeeft een bepaald beleid omtrent het gebruik van MT?

Markeer slechts één ovaal.

Ja

Nee

21. Indien uw antwoord op de vorige vraag ja is, kunt u het beleid dan kort samenvatten?

22. Hoe staat u tegenover het gebruik van klassieke (zowel online als papieren) vertaafwoordenboeken (vb. Van Dale, Prisma...) door leerlingen tijdens...

Markeer slechts één ovaal per rij.

	Ik laat dit altijd toe.	Ik laat dit soms toe.	Ik laat dit nooit toe.
de les?	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
huistaken?	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
toetsen?	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
examens?	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

23. Kunt u kort toelichten waarom u het gebruik van vertaalwoordenboeken wel/niet/soms toelaat?

Deel 3: aanvaardbaarheid van Machine Translation (MT)

24. Vindt u dat MT-gebruik voor niet-gequoteerde taken aanvaardbaarder is dan voor taken die wel op punten staan?

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
 Nee

25. Indien uw antwoord op de vorige vraag ja is, kunt u dan kort toelichten waarom?

26. Vindt u dat MT-gebruik voor bepaalde vaardigheden (lezen, schrijven, spreken, (mondelijke) interactie, luisteren) aanvaardbaarder is dan voor andere?

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
 Nee

27. Indien uw antwoord op de vorige vraag ja is, kunt u dan kort toelichten voor welke vaardigheden dat aanvaardbaarder is en waarom?

28. Zijn er volgens u nog andere criteria die bepalen of MT-gebruik tijdens het maken van een taak al dan niet aanvaardbaar is?

Markeer slechts één ovaal.

Ja

Nee

29. Indien uw antwoord op de vorige vraag ja is, kunt u dan kort toelichten welke criteria en waarom?

30. Verschilt uw visie omtrent MT naargelang de lengte van de tekst die de leerlingen met MT vertalen (woorden, zinnen, paragrafen, teksten)?

Markeer slechts één ovaal.

Ja

Nee

31. Indien uw antwoord op de vorige vraag ja is, hoe verschilt uw visie dan naargelang de lengte van de tekst?

32. Wanneer leerlingen binnen hetzelfde jaar een verschillend taalvaardigheidsniveau hebben, verschilt uw visie omtrent MT dan volgens het niveau van de leerlingen?

Markeer slechts één ovaal.

Ja

Nee

33. Indien uw antwoord op de vorige vraag ja is, hoe verschilt uw visie dan naargelang het niveau van uw leerlingen?

34. Leerlingen in het zesde jaar hebben een ander taalvaardigheidsniveau dan leerlingen in het vijfde jaar, bijvoorbeeld. Verschilt uw visie omtrent MT volgens het jaar waarin de leerlingen zitten?

Markeer slechts één ovaal.

Ja

Nee

35. Indien uw antwoord op de vorige vraag ja is, hoe verschilt uw visie dan naargelang het jaar waarin de leerlingen zitten?

Deel 4: voor- en nadelen van Machine Translation (MT)

36. Vindt u dat het gebruik van MT leerlingen voordelen zou kunnen opleveren? *

Markeer slechts één ovaal.

Ja

Nee

37. Indien uw antwoord op de vorige vraag ja is, kunt u dan kort toelichten welke voordelen

38. Vindt u dat het gebruik van MT leerlingen nadelen zou kunnen opleveren? *

Markeer slechts één ovaal.

Ja

Nee

39. Indien uw antwoord op de vorige vraag ja is, kunt u dan kort toelichten welke nadelen?

40. Denkt u dat de voordelen van het gebruik van MT kunnen opwegen tegen de nadelen? *

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
- Nee
- Ik weet het niet

41. Kunt u uw antwoord op de vorige vraag kort toelichten? *

42. Vindt u dat het gebruik van MT een aanvulling is op het gebruik van woordenboeken (zowel monolinguale als bilinguale)?

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
- Nee

43. Kunt u uw antwoord op de vorige vraag kort toelichten? *

44. Gelooft u dat leerlingen kunnen bijleren wanneer zij MT gebruiken? *

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
- Nee
- Ik weet het niet

45. Kunt u uw antwoord op de vorige vraag kort toelichten?

46. Indien uit onderzoek zou blijken dat leerlingen leerwinst kunnen boeken door het gebruik van MT, zou u MT dan meer toelaten?

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
- Nee
- Niet van toepassing (ik laat het nu al toe)

47. Denkt u dat leerlingen gemotiveerder zouden zijn (vb. om taken te maken, om een nieuwe taal te leren) wanneer ze MT mogen gebruiken?

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
- Nee
- Ik weet het niet

48. Kunt u uw antwoord op de vorige vraag kort toelichten?

Deel 5: interesse in MT

49. Begrijpt u hoe MT werkt? *

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
 Nee
 Ongeveer

50. Indien uw antwoord op de vorige vraag ongeveer of nee is, denkt u dat u uw visie omtre MT zou aanpassen indien u de werking beter zou begrijpen?

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
 Misschien
 Nee

51. Zou u graag een bijscholing willen volgen over de werking van MT? *

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
 Nee

52. Denkt u dat MT een bedreiging vormt voor het beroep van taalonderwijzer? *

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
 Nee
 Ik weet het niet

53. Kunt u uw antwoord op de vorige vraag kort toelichten?

54. Denkt u dat MT een opportuniteit kan vormen voor het beroep van taalonderwijzer? *

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
- Nee
- Ik weet het niet

55. Kunt u uw antwoord op de vorige vraag kort toelichten?

56. Wist u dat er educatieve toepassingen bestaan, gebaseerd op MT? Met Language Reactor (<https://www.languagereactor.com>) kan u bijvoorbeeld op Netflix en Youtube (machinevertaalde) Nederlandse ondertitels onder de ondertitels in de vreemde taal plaatsen.

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
- Nee

57. Indien uw antwoord op de vorige vraag ja is, heeft u al gebruik gemaakt van zulke educatieve toepassingen, gebaseerd op MT?

Markeer slechts één ovaal.

Ja

Nee

58. Indien uw antwoord op de vorige vraag ja is, van welke educatieve toepassing(en), gebaseerd op MT, heeft u al gebruik gemaakt?

59. Heeft u interesse in een bijscholing over zulke educatieve toepassingen? *

Markeer slechts één ovaal.

Ja

Nee

Tot slot

60. Wenst u op de hoogte gebracht te worden van de resultaten van dit onderzoek of over mogelijke bijscholingen? Of wenst u kans te maken op een boekenbon van €10 van Standaard Boekhandel? Gelieve hieronder aan te duiden waarvoor wij u mogen contacteren.

Vink alle toepasselijke opties aan.

- Ik wil graag de resultaten van het onderzoek toegestuurd krijgen.
- Ik wil graag op de hoogte gehouden worden van bijscholingen over MT.
- Ik wil graag kans maken op een boekenbon van €10 van Standaard Boekhandel.

61. Gelieve hieronder uw e-mailadres in te vullen, indien wij u mogen contacteren voor een meerdere van bovenstaande opties.

Hartelijk bedankt voor het invullen van deze enquête!

